

Buurtteam Stevenfenne: een interventie om zicht te krijgen in de buurt

Een onderzoek naar sociale problematiek en de werking van het buurtteam.

Femke Nijland
Rob Noordink

Hogeschool Saxion

Een onderzoek in opdracht van Wijkteams Enschede

19-04-2019

Bachelorrapport

Leerpakket 9.2

Bacheloronderzoek

Femke Nijland – 401070

Rob Noordink – 354965

EMM4V92

Sociaal Pedagogisch Hulpverlening

Onderzoeksdocent: Helma Hendriks

T.37555

Academie Mens en Maatschappij

Saxion, Enschede

19-04-2019

Inhoud

Voorwoord	6
Samenvatting	7
Hoofdstuk 1 Inleiding	8
1.1 Aanleiding	8
1.2 Onderzoeksdoelstellingen	10
1.2.1 Kortetermijndoelstelling	10
1.2.2 Langetermijndoelstelling	10
1.3 Onderzoeksvragen	10
1.3.1 Hoofdvraag	10
1.3.2 Theoretische deelvragen	10
1.3.3 Praktische deelvragen	10
1.4 Leeswijzer	
Hoofdstuk 2 Theoretisch kader	12
2.1 Deelvraag 1: Wat is sociale problematiek?	12
2.2 Deelvraag 2: Welke factoren hebben invloed op sociale problematiek?	13
2.3 Deelvraag 3: Wat zijn de kenmerken van de buurt Stevenfenne?	14
2.4 Deelvraag 4: Wie vallen er onder de sleutelfiguren in een buurt?	15
Hoofdstuk 3 Methode van het onderzoek	17
3.1 Type onderzoek	17
3.2 Populatie	17
3.3 Data verzamelen	17
3.4 Betrouwbaarheid en validiteit	18
3.5 Data-analyse	18
3.6 Ethisch handelen	19
3.7 Onderzoeksmateriaal	19
3.7.1 Theoretische deelvraag 1: Wat is sociale problematiek?	20
3.7.2 Theoretische deelvraag 2: Welke factoren hebben invloed op sociale problematiek?	20
3.7.3 Theoretische deelvraag 3: Wat zijn de kenmerken van de buurt Stevenfenne?	20
3.7.4 Theoretische deelvraag 4: Wie vallen er onder de sleutelfiguren in een buurt?	21
3.7.5 Praktische deelvraag 1: Welke sociale problematiek is volgens de sleutelfiguren van Stevenfenne aanwezig in de buurt?	21
3.7.6 Praktische deelvraag 2: Wat benoemen sleutelfiguren van Stevenfenne over de sociale problematiek in de buurt?	21

3.7.7 Praktische deelvraag 3: Hoe verloopt de huidige werkwijze van het buurtteam?	22
3.7.8 Praktische deelvraag 4: Hoe verloopt de samenwerking binnen het buurtteam?	22
3.7.9 Praktische deelvraag 5: Wat benoemen sleutelfiguren over de kracht van Stevenfenne?	22
3.7.10 Praktische deelvraag 6: Over welke kwaliteiten moet een toekomstig informeel sleutelfiguur beschikken om deel uit te maken van het buurtteam?	22
Hoofdstuk 4 Resultaten	23
4.1 Factoren sociale problematiek	24
4.1.1 Resultaten factoren sociale problematiek	24
4.2 Sociale problematiek	26
4.2.1 Resultaten sociale problematiek	26
4.3 Werkwijze buurtteam	29
4.3.1 Werkwijze algemeen	29
4.3.2 Aandachtspunten werkwijze buurtteam	32
4.4 Samenwerking buurtteam	34
4.4.1 Positieve punten samenwerking	34
4.4.2 Aandachtspunten samenwerking	35
4.5 Kracht Stevenfenne	37
4.5.1 Resultaten kracht Stevenfenne	37
4.5.2 Succesverhalen	40
4.6 Sleutelfiguren	42
4.6.1 Resultaten sleutelfiguren	42
Hoofdstuk 5 Conclusie	44
5.1 Deelvraag 1: Welke sociale problematiek is, volgens de sleutelfiguren van Stevenfenne, aanwezig in de buurt?	44
5.2 Deelvraag 2: Wat benoemen de sleutelfiguren van Stevenfenne over de aanwezige sociale problematiek in de buurt?	44
5.3 Deelvraag 3: Hoe verloopt de huidige werkwijze van het buurtteam?	47
5.4 Deelvraag 4: Hoe verloopt de samenwerking binnen het buurtteam van Stevenfenne?	48
5.5 Deelvraag 5: Wat benoemen de sleutelfiguren van Stevenfenne over de kracht van de buurt?	50
5.6 Deelvraag 6: Over welke kwaliteiten moet een toekomstig informeel sleutelfiguur beschikken om deel uit te maken van het buurtteam?	50
5.7 Hoofdvraag: Welke sociale problematiek is er volgens de sleutelfiguren van Stevenfenne aan de orde in de buurt en wat betekent dit voor het buurtteam?	51
5.8 Aanbevelingen	52

Literatuurlijst	60
Bijlagen	63
Bijlage 1 Labelschema	63
Bijlage 2: Model overeenkomst onderzoeksopdracht	65
Bijlage 3: Beoordelingsformulier presentatie	67

Voorwoord

Sinds 2015 is de Nederlandse zorg omgegooid en zijn gemeenten zelfverantwoordelijk voor de invulling van haar sociale domein, in plaats van de Nederlandse staat. Deze verandering heeft voor een groei in sociale wijkteams gezorgd. Enschede heeft er ook voor gekozen om te werken met sociale wijkteams. De afgelopen jaren ziet Wijkteams Enschede dat er binnen de wijk Stadsveld-Pathmos er een buurt is, waar de zorgkosten flink boven het beschikbare budget uitkomen. Om deze reden heeft Wijkteams Enschede een buurtteam georganiseerd om meer zicht te krijgen op deze buurt, genaamd Stevenfenne.

Dit onderzoek richt zich op de oorzaak van de hoge zorgkosten, namelijk de aanwezige sociale problematiek in Stevenfenne en de interventie die hiervoor door de gemeente is ingezet, het buurtteam. De resultaten gaan over de sociale problematiek die er speelt en wat dit betekent voor het buurtteam. Daarnaast wordt er ook gekeken naar de samenwerking van dit team. Met behulp van theorie worden er conclusies getrokken en worden er aanbevelingen voor Wijkteams Enschede opgesteld.

Dit alles was niet mogelijk geweest zonder de prettige samenwerking met Wijkteams Enschede en de verschillende leden van het buurtteam Stevenfenne. Wij willen iedereen bedanken voor hun inzet.

Samenvatting

In dit onderzoek is er gekeken naar de sociale problematiek in de buurt Stevenfenne, te Enschede en de sociale interventie, ingezet door Gemeente Enschede, namelijk een buurtteam. Het werken met Wijkteams binnen Enschede, zorgde niet voor voldoende zicht op deze probleembuurt. Het opstellen van een buurtteam, met daarin een vast team van professionals, dient te zorgen voor een overzichtelijker beeld en daarmee meer ingang tot oplossingen.

Door middel van halfgestructureerde interviews is er aan professionele sleutelfiguren uit Stevenfenne onder andere gevraagd welke sociale problematiek zij zien en is er gevraagd wat ze daarover hebben te vertellen. In de conclusie is te lezen welke sociale problematieken er spelen volgens de sleutelfiguren en zijn er conclusies getrokken over de factoren en invloeden van sociale problematiek. Zo is gebleken dat sociale problematiek zich vaak op meerdere domeinen tegelijk afspeelt, ofwel multiprobleem.

Daarnaast is er gekeken naar de werkwijze en de samenwerking van het buurtteam Stevenfenne. Het buurtteam is recentelijk opgericht en de onderzoekers hebben een algemeen beeld van deze werkwijze proberen te beschrijven en verschillen tussen de professionals in de werkwijze onder de aandacht proberen te brengen. Zo is er geconcludeerd dat er binnen het team discussie is rondom het thema 'burgerinitiatief'. Met behulp van theorie is er geconcludeerd dat het buurtteam zowel interventies voor de buurt kan inzetten, als dat zij wachten op initiatieven van burgers. Met betrekking tot de samenwerking is er onder andere gebleken dat er aandacht te besteden valt aan het verschil in werken en cultuur tussen de wijkcoaches en welzijnswerkers in het buurtteam.

De onderzoekers hebben ervoor gekozen om de formele sleutelfiguren ook te vragen naar aanwezige krachten in de buurt Stevenfenne. Het benutten van krachten valt binnen de werkwijze van het buurtteam. De onderzoekers hebben verschillende krachten, aanwezig in de buurt, gevonden en hebben tijdens de interviews verschillende succesverhalen gehoord, die ook worden uitgelicht in dit onderzoek.

Ook hebben de onderzoekers geprobeerd een schets te maken van een informeel sleutelfiguur die het buurtteam kan betrekken voor de werkwijze. In de resultaten zijn verschillende wenselijke kwaliteiten te lezen die de formele sleutelfiguren benoemen. Echter hebben de onderzoekers geconcludeerd dat een dussdanige profielschets niet helpend is voor het betrekken van informele sleutelfiguren, oftewel buurtbewoners.

Aan het einde van de conclusie hebben de onderzoekers antwoord gegeven op de hoofdvraag. Zij geven aan welke sociale problematiek aanwezig is in de buurt Stevenfenne. En wat dit betekent voor het buurtteam.

In het laatste hoofdstuk is een discussie te lezen over het onderzoeksproces, door middel van een sterkte & zwakte analyse. Ook wordt er gediscussieerd over het onderzoeksonderwerp, met name de relatie tussen afstand en nabijheid wordt hierin besproken.

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Transitie in het sociaal domein

Per 1 januari 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), de Jeugdwet en de Participatiewet. Voorheen lag de verantwoording hiervan bij de overheid via de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten. Een dergelijke verandering wordt een decentralisatie genoemd (Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), 2016). De overheid had hiervoor drie beweegredenen: 'Het verbeteren van de kwaliteit van ondersteuning en zorg, het vergroten van de betrokkenheid in de samenleving (meer voor elkaar zorgen) en de financiële houdbaarheid van de langdurige zorg en ondersteuning' (Rijksoverheid, 2013, p. 2). Naast deze decentralisatie in taken, werd er ook een verandering verwacht van het volk. Nederland dient namelijk te veranderen van een verzorgingsstaat naar een participatiesamenleving (Rijksoverheid, 2013). Koning Willem-Alexander gaf beeld aan de term 'participatiesamenleving' met de zin: 'Van iedereen die dat kan, wordt gevraagd verantwoordelijkheid te nemen voor zijn of haar eigen leven en omgeving' (Rijksoverheid, 2013, para. 6). Het volk dient zelfredzamer te worden in vergelijking met haar verzorgingsstaat. Door de bezuinigingen is er een kleiner budget beschikbaar, waardoor het volk minder 'verzorgt' kan worden. Mensen moeten eerst in hun eigen omgeving zoeken voor hulp of ondersteuning en pas als dat niet werkt een beroep doen op de sociale voorzieningen (SCP, 2016). 'Zelfredzaamheid wordt dus niet positief gedefinieerd, maar vooral in termen wat het niet is, namelijk geen beroep op professionele hulp (Verplanke et.al., 2002)' (Bredewold, Duyvendak, Kampen, Tonkens & Verplanke, 2018, p.9).

Autonomieparadox

Het risico van het stimuleren van de zelfredzaamheid van de burgers is een autonomieparadox, dat blijkt uit onderzoek van Grootegeerd (2012). De burger ervaart deze zelfredzaamheid niet. Van de hulpverleners in het sociale domein wordt verwacht dat zij de burgers met professionele afstand benaderen (Sociaal Werk Versterkt, 2018). Dit houdt in dat zij een goede balans hebben tussen afstand en nabijheid in relatie tot de burger. Door een professionele afstand te behouden, dienen zij de burger te stimuleren tot zelfredzaamheid. Zij dienen nabij te komen wanneer de burger het niet vanuit het eigen netwerk redt. Gezien de benodigde bezuinigingen in het sociale domein dient er minder 'verzorgd' te worden als in de verzorgingsstaat gebeurde. Maar het onderzoek van Grootegeerd (2012) laat zien dat het de burger alleen maar afhankelijker maakt. Dit leidt tot een zoektocht naar effectieve werkwijzen binnen het sociale domein.

Sociale wijkteams

Iedere gemeente is vanaf de genoemde wetsveranderingen opdrachtgever voor het sociale domein van haar inwoners. De gemeente kiest welke zorg zij inkopen en de hoeveelheid hiervan (N. Bolhuis, *persoonlijke communicatie*, 18-09-2018). Dit betekent dat het aanbod en de uitvoering van de zorg per gemeente kan verschillen. Bovenstaande wetshervorming resulteerde in een groei in het gebruik van sociale wijkteams (Van Arum & Schoorl, 2016). Een sociaal wijkteam is een bundeling van verschillende hulpverleners die samenwerken in een wijk van de gemeente. Het doel van dit team is de burger vanuit de nieuwe wetten te ondersteunen bij problemen zoals: schulden, zorggerelateerde problematiek, jeugd- & opvoedproblematiek en arbeids- & inkomsten problemen

(Van Arum & Schoorl, 2016). De hulpverlening dient hiermee eenvoudiger en bereikbaarder voor de burger te worden (Wilken & Van Bergen, 2017). Via het multidisciplinair samenwerken proberen zij de juiste hulpverlening te bieden (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2013). Het verschilt per casuïstiek met welke zorgwetten de hulpverlener krijgt te maken.

Gemeente Enschede

Ook de gemeente Enschede maakt gebruik van sociale wijkteams. De wijkteams die in de gemeente Enschede werkzaam zijn, komen voort uit een samenwerking tussen deze gemeente en de Stichting Maatschappelijke Dienstverlening (SMD), tegenwoordig staat dit voor Samen Meer Doen. Deze samenwerking is sinds de decentralisatie van kracht. De wijkteams in Enschede bestaan uit wijkcoaches en andere betrokken professionals, afhankelijk van de wijk (SMD, z.j.). De gemeente Enschede contracteert de verschillende organisaties die werkzaam zijn binnen een wijkteam (Wilken & Van Bergen, 2017). Per wijk verschilt het welke welzijnsorganisaties een contract met de gemeente hebben. Echter is dit verschil in de praktijk niet duidelijk zichtbaar. Een van de redenen hiervoor is dat inwoners een hulpverleningstraject hebben lopen en vervolgens verhuizen naar een andere wijk (N. Bolhuis, *persoonlijke communicatie*, 18-09-2018).

Probleemstelling

Het huidige onderzoek zal uitgevoerd worden in de wijk Stadsveld-Pathmos, onderdeel van het wijkteam Stadsveld-Pathmos. Wijkcoaches signaleren in de buurt Stevenfenne dat de hoeveelheid zorgkosten voor sociale problematiek hoog boven het beschikbare budget uitkomt (R. Wibier, *persoonlijke communicatie*, 07-09-2018). Binnen dit onderzoek zal sociale problematiek als hoofdthema worden gezien. Om meer zicht te krijgen op deze buurt, heeft het Wijkteam Stadsveld-Pathmos ervoor gekozen een buurtteam in Stevenfenne te organiseren. Stevenfenne is een jaren '30 buurt met zo'n 4600 inwoners. Cijfers uit 2018 van verschillende buurten in Enschede laten zien dat deze buurt het laagste gemiddeld inkomen per jaar heeft. Zo heeft 20% van deze buurt een laag inkomen, het gemiddelde in Nederland is 8% (Allecijfers.nl, 2018).

Het buurtteam bestaat uit een aantal formele sleutelfiguren uit de wijk, namelijk drie wijkcoaches, twee wijkwerkers, twee netwerkcoaches, een jongerenwerker en een opvoedondersteuner (N. Bolhuis, *persoonlijke communicatie*, 18-09-2018). De aanleiding dat het huidige buurtteam bestaat uit formele sleutelfiguren, is de hoeveelheid sociale problematiek in de buurt. Het team heeft als toekomstbeeld dat de meerderheid van de leden bestaat uit informele sleutelfiguren, een plan de campagne hiervoor ontbreekt nog. Wanneer het buurtteam tevens kijkt naar de krachten van de buurt, zal er in de toekomst mogelijk een kortere lijn zijn naar deze informele sleutelfiguren. Het buurtteam is recent opgericht, hierdoor is het team nog zoekende naar een multidisciplinaire werkwijze. De verschillende formele sleutelfiguren hebben allen hun eigen zicht op de aanwezige sociale problematiek in de buurt. Om een multidisciplinaire werkwijze te realiseren, is het van belang een gezamenlijk beeld te ontwikkelen van de sociale problemen in de buurt. Het huidige onderzoek zal bijdragen zal onder andere bijdragen aan het in kaart brengen van de sociale problematiek in Stevenfenne.

1.2 Onderzoeksdoelstellingen

1.2.1 Kortetermijndoelstelling

Voor Wijkteams-Enschede, in het bijzonder voor wijkteam Stadsveld-Pathmos, kennis verzamelen over welke sociale problematiek er aan de orde is in de buurt Stevenfenne en wat deze problematiek voor het buurtteam betekent.

1.2.2 Langetermijndoelstelling

Door de opgedane kennis, vanuit het onderzoek, het buurtteam in staat stellen, toe te werken naar een werkwijze om in de toekomst de problematiek binnen Stevenfenne te verminderen.

1.3 Onderzoeksvragen

1.3.1 Hoofdvraag

Welke sociale problematiek is er volgens de sleutelfiguren van Stevenfenne aan de orde in de buurt en wat betekent dit voor het buurtteam?

1.3.2 Theoretische deelvragen

Deelvraag 1: Wat is sociale problematiek?

Deelvraag 2: Welke factoren hebben invloed op sociale problematiek?

Deelvraag 3: Wat zijn de kenmerken van de buurt Stevenfenne?

Deelvraag 4: Wie vallen er onder de sleutelfiguren in een buurt?

1.3.3 Praktische deelvragen

Deelvraag 1: Welke sociale problematiek is, volgens de sleutelfiguren van Stevenfenne, aanwezig in de buurt?

Deelvraag 2: Wat benoemen de sleutelfiguren van Stevenfenne over de aanwezige sociale problematiek in de buurt?

Deelvraag 3: Hoe verloopt de huidige werkwijze van het buurtteam?

Deelvraag 4: Hoe verloopt de samenwerking binnen het buurtteam van Stevenfenne?

Deelvraag 5: Wat benoemen de sleutelfiguren van Stevenfenne over de kracht van de buurt?

Deelvraag 6: Over welke kwaliteiten moet een toekomstig informeel sleutelfiguur beschikken om deel uit te maken van het buurtteam?

1.4 Leeswijzer

Het eerste hoofdstuk ging over de aanleiding van het onderzoek, de transitie van het sociale domein, de doelstellingen die hieruit voortkomen en de opgestelde onderzoeksvragen.

In het onderstaand tweede hoofdstuk is het theoretisch kader te lezen. Hierin worden de kernbegrippen van het onderzoek gedefinieerd en geoperationaliseerd. Dit wordt gedaan aan de hand van wetenschappelijke literatuur, bestaand uit boeken en artikelen.

Bij hoofdstuk drie is de methode van het onderzoek beschreven en wordt er beargumenteerd voor welke methodes en vormen er zijn gekozen. Hierbij wordt benoemd welke instrumenten worden gebruikt om data te verzamelen en hoe de resultaten worden geanalyseerd.

In het vierde hoofdstuk zijn de resultaten, die verkregen zijn door middel van half gestructureerde interviews, te lezen. Er wordt beschreven en geciteerd wat de respondenten antwoordden op de gestelde vragen, mits dit binnen het onderzoek valt.

In het vijfde hoofdstuk wordt de theorie en verkregen resultaten naast elkaar gelegd en worden er conclusies getrokken. Uit deze conclusies komen een aantal aanbevelingen voort, die ook in dit hoofdstuk staan beschreven.

In het laatste en zesde hoofdstuk gaat het om discussiëren. Er wordt onder andere een sterkte & zwakte analyse gemaakt van het onderzoeksproces. Daarnaast wordt er gediscussieerd over de interpretatie van de verkregen resultaten en de samenhang ervan. Ook wordt het onderzoeksonderwerp ter discussie gesteld.

Hoofdstuk 2 Theoretisch kader

2.1 Deelvraag 1: Wat is sociale problematiek?

In het boek 'Grondbeginselen der sociologie' definiëren Jager, Mok & Berkers (2014) een sociaal probleem als: 'Een situatie die door een aanzienlijk aantal mensen ongewenst, maar ook als door gezamenlijke actie te verbeteren wordt beschouwd' (p. 367). Een definitie als deze geeft de objectieve kant van sociale problematiek weer. Maar er bestaat ook de subjectieve kant van sociale problematiek, de leefbare werkelijkheid (Jager et al., 2014). Benjamin-Merens (2013) omschrijft de objectieve kant van sociale problematiek als: 'Problemen waarvan een aantal mensen in de samenleving vindt dat het een onwenselijke situatie is' (Benjamin-Merens, 2013, p. 11). Deze omschrijving laat zien dat sociale problematiek geen vaststaand begrip is, het is relatief. Een onwenselijke situatie kan namelijk per persoon verschillend zijn. Wat de een als een wenselijke situatie ervaart, kan de ander als een onwenselijke situatie ervaren (de subjectieve wereld) (Benjamin-Merens, 2013). Daar valt dus over te discussiëren. Bijvoorbeeld: Een groep jongeren vindt het heerlijk om elkaar in de avond op een vaste plek te ontmoeten en hun favoriete muziek af te spelen via een speaker. Voor hen is dit een sociaal wenselijke situatie. Voor de mensen die in de buurt van deze ontmoetingsplek wonen, kan dit worden gezien als een sociaal onwenselijke situatie. Omdat zij mogelijk last hebben van de muziek van de jongeren. In het voorbeeld is te zien dat sociale problematiek afhankelijk is van wie deze formuleert (Jager et al., 2014).

Toch kent sociale problematiek een aantal criteria's, ontwikkeld door Kees Schuyt (Visser, 2011). Ten eerste moet het gaan om een aanzienlijk aantal getroffen en, het kan daardoor niet aan persoonlijke eigenschappen liggen. Vervolgens moet het gaan om meer dan particuliere overlast (Visser, 2011). Het gaat om een grote hoeveelheid mensen die op basis van maatschappelijke plaats en achtergrond last heeft van een bepaalde problematiek. Traject Welzijn (z.j.) benoemt een aantal kenmerken van sociale problematiek en omschrijft dat sociale problematiek maatschappelijke bepaald is, als het samenhangt met een functie in de samenleving. Bijvoorbeeld: Als er weinig banen zijn, is er veel werkloosheid. Een gevolg hiervan is armoede. Als derde stelt Schuyt (Visser, 2011) dat het probleem relaties moet hebben met andere problemen. Jager et al. (2014) geeft een verdeling aan de opeenvolging van sociale problematiek. Primaire problemen veroorzaken onder bepaalde omstandigheden secundaire problemen die op hun beurt eventueel tertiaire problemen voortbrengen. Jager et al. (2014) geeft als voorbeeld het sociale probleem armoede (primaire) kan onder bepaalde omstandigheden leiden tot drankmisbruik (secundair). Dit drankmisbruik kan vervolgens weer leiden tot gezinsproblematiek (tertiair). Maar andersom is dit ook mogelijk, gezinsproblematiek (primaire) kan leiden tot drankmisbruik (secundair) wat weer kan leiden tot armoede (tertiair) (Jager et al., 2014). Het vierde criteria van Schuyt (Visser, 2011) benoemt, is dat het probleem persistent moet zijn. Hiermee wordt bedoeld dat het niet tijdelijk van aard is en zelfs intergenerationeel kan zijn. Er is een structurele kant aanwezig, die het een sociaal probleem maakt en daarmee moeilijk oplosbaar. Zo krijgen werkloze ouders, vaker dan andere ouders, werkloze kinderen. Het heeft daarmee bovenpersoonlijke oorzaken, het vijfde criterium van Schuyt (Visser, 2011). De gevolgen zijn echter wel persoonlijk, maar de oorzaak ervan is niet door het individu te beheersen. Als laatste criterium benoemt Schuyt (Visser, 2011) dat er serieuze waarden betrokken moeten zijn.

Naast de bovengenoemde criteria van sociale problematiek, verandert de kijk op wat sociale problematiek is door de jaren heen. Zo werd vroeger drankgebruik niet gezien als sociale problematiek. In het begin van de twintigste eeuw werd dit als sociaal probleem gedefinieerd (Jager et al., 2014). Ook is het per cultuur verschillend wat kan worden gezien als sociale problematiek. Door bijvoorbeeld de verschillen in wetten en machtsverhoudingen tussen man en vrouw (Benjamin-Merens, 2013). In de samenleving kent niet iedereen dezelfde waarden, hierdoor bestaan er verschillende sociale problemen voor verschillende mensen.

In het huidige onderzoek wordt sociale problematiek gedefinieerd als problematiek die als onwenselijk wordt beschouwd door een groep mensen in de samenleving. Sociale problemen die mogelijk relevant zijn met betrekking tot dit onderzoek zijn: Armoede, drank- en drugsmisbruik, gezinsproblematiek, geen dagbesteding, probleemwijken en geestelijke problematiek.

2.2 Deelvraag 2: Welke factoren hebben invloed op sociale problematiek?

Sociale problematiek staat in relatie met andere problemen. Dit komt door de sociale ongelijkheid in de samenleving. Een mogelijke ophoping van persoonlijke en sociale tegenslagen, door deze sociale ongelijkheid, laat sociale problematiek ontstaan (Visser, 2011). Als een individu wordt geboren krijgt hij of zij al te maken met deze sociale ongelijkheid. Dit heeft te maken met de etniciteit, het sociale milieu, leeftijd en sekse (Langen, 2007). Denk bijvoorbeeld aan het verschil in machtsverhouding tussen man en vrouw. Wanneer een individu, die ten nadele komt van sociale ongelijkheid, vervolgens veel persoonlijke en sociale tegenslagen op zijn of haar pad krijgt, is de kans op sociale problematiek groot (Visser, 2011).

Visser (2011) heeft de factoren die invloed hebben op het tegenkomen van deze persoonlijke en sociale tegenslagen opgesteld. De eerste factor is de economische situatie van een individu. Deze kan worden beïnvloed door een economische recessie (Visser, 2011). De kans op een leven op bijstandsniveau, dat wordt gezien als sociaal probleem, wordt hiermee vergroot. Een volgende factor is de sociale en economische klasse van een individu (Visser, 2011). Als een individu behoort tot een sociale klasse die lager is opgeleid, heeft hij een grotere kans op onregelmatig werk, ontslag bij automatiseringsprocessen, arbeidsongeschiktheid en langdurige werkloosheid (Visser, 2011). Ook is de buurt en daarmee de omgeving waarin een individu zich bevindt een factor (Visser, 2011). Dit kan een negatieve beïnvloeding hebben als er weinig mogelijkheden tot toegang van voorzieningen zijn. Denk hierbij onder andere aan sociale hulpbronnen als scholen, gezondheidszorg of sport. Het verdelen van de maatschappelijke hulpbronnen ligt in handen van de overheid. Aan de ene kant is dit welke hulpbronnen een individu ter beschikking heeft in zijn of haar omgeving (Visser, 2011). En aan de andere kant is dit tot welke hulpbronnen een individu wel of niet toegang heeft, door middel van opgestelde wetten en wetswijzigingen (Visser, 2011; Veldheer, 1998). Veel toegang tot deze bronnen brengt een klein risico op sociale problematiek met zich mee, ten opzichte van weinig toegang tot dit soort hulpbronnen. 'Die kans is groter naarmate men er minder gebruik van maakt: lage opleiding, geen werk, een laag inkomen en een beperkte zelfredzaamheid leveren in samenhang sociale risico's op' (Veldheer, 1998, p.31). Wel hangt dit samen met de individuele kwaliteiten en het sociale netwerk van de individu (Veldheer, 1998).

Het verdelen van deze maatschappelijke hulpbronnen wordt vaak gezien als methode om sociale problematiek in een buurt te verbeteren (Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), 2007). Ofwel het herstructureren van een buurt. Het richten op sociale problematiek vanuit het stedelijk beleid vindt in West-Europese landen sinds de jaren negentig plaats (Musterd & Ostendorf, 2009). Echter blijkt uit het onderzoek van SCP (2007) dat de invloed op de leefbaarheid en veiligheid in de buurt beperkt is. Het levert een kleine bijdrage aan de afname van criminaliteit en aftakeling. Een herstructurering zorgt met name dat de buurt een andere sociale samenstelling krijgt, die mogelijk de cijfers van sociale problematiek omlaaghalen. Hieruit komt naar voren dat het verminderen van de sociale problematiek in een buurt een samenspel is van fysiek en sociaal beleid (SCP, 2007). ‘Veel beleidsmakers gaan ervan uit dat problematisch gedrag door de woonomgeving zo niet veroorzaakt, dan toch versterkt wordt’ (Van den Brink, 2008, p. 42).

Een andere factor, dat Visser (2011) benoemt, is de peergroep van een individu. Zo kan een ‘slechte’ vriendengroep de toegang tot criminaliteit vergroten. Een andere groep is het gezin of familie waarin je opgroeit (Visser, 2011). Omstandigheden zoals verslaving, schulden of andere al aanwezige sociale problemen kunnen een individu negatief beïnvloeden. Als laatst benoemt Visser (2011) individuele bijzonderheden zoals lichamelijke en/of geestelijke handicaps, ziektes, achterstanden in educatie, verslaving en trauma's. Het aanwezig zijn van deze bijzonderheden vergroten de kans op het tegenkomen van persoonlijke en sociale tegenslagen.

2.3 Deelvraag 3: Wat zijn de kenmerken van de buurt Stevenfenne?

Vanaf de 18e eeuw werd textiel in Enschede steeds belangrijker. Hierdoor veranderde Enschede in een textielstad (Enschede onze Stad, 2018). Tijdens de wederopbouw na de 2e wereldoorlog in 1945 bood onder andere de wijk Stadsveld woonruimte aan nieuwkomers uit verschillende landen, zodat zij hier, in Enschede, in de textielindustrie konden werken. In de jaren 1967 tot 1977 ging het steeds slechter met de textielindustrie in Enschede. Enschede veranderde dan ook van een welvarende textielstad, in een stad vol werkloze arbeiders (Enschede onze Stad, 2018). De arbeiderswijken, waaronder Stadsveld, veranderden in wijken vol werklozen. Dit is mogelijk een verklaring voor de huidige schuldenproblematiek in de wijk Stadsveld. 85 procent van de problematiek in de wijk heeft namelijk een basis in de schulden (R. Wibiër, *persoonlijke communicatie*, 7 september 2018).

Binnen de wijk Stadsveld-Pathmos ligt de buurt Stevenfenne. De buurt Stevenfenne telt in 2018 ruim 45 honderd inwoners. De grootste leeftijdsgroep, woonachtig in Stevenfenne, bestaat uit personen tussen de leeftijd van 25 tot 45 jaar. De kleinste leeftijdsgroep is de groep personen met een leeftijd van 65 jaar of ouder. Een van de kenmerken dat opvalt is dat bijna zestig procent van de buurtbewoners ongehuwd is. Dit is meer dan het gemiddelde van Nederland. Daarnaast is bijna dertig procent van de bewoners van Stevenfenne gehuwd en ongeveer tien procent is gescheiden. Een ander kenmerk is dat bijna zeventig procent van de inwoners van Stevenfenne autochtoon is, maar de buurt kent ook veel inwoners met een migratieachtergrond. Ruim veertig procent van de inwoners met een migratieachtergrond komt uit een westers land, denk hierbij aan andere Europese landen (behalve Turkije) of bijvoorbeeld landen uit Noord-Amerika. Bijna twintig procent van de inwoners met een migratieachtergrond komt uit Turkije en een kwart van de inwoners met een migratieachtergrond komt uit andere niet-westerse landen (AlleCijfers.nl, 2018).

Bijna heel Stevenfenne, 97 procent, is bewoond. Hiervan is bijna de helft van de woningen eigendom van huur-coöperaties. 61 procent van de woningen zijn eengezinswoningen, de rest zijn meergezinswoningen, denk hierbij aan (portiek-)flats of duplexwoningen. Het meest voorkomende woningtype in de wijk is twee onder een kap. De wijk bestaat bijna alleen maar uit twee onder een kapwoningen of rijtjeswoningen. Zo'n 95 procent van de woningen is voor het jaar 2000 gebouwd, maar vijf procent van de woningen is nieuwbouw, ofwel na 2000 gebouwd (AlleCijfers.nl, 2018). De gemiddelde vraagprijs van de woningen in Stevenfenne is 168.500 euro. Vergeleken met andere buurten om Stevenfenne heen, is deze prijs erg laag. Tevens heeft Stevenfenne hogere aantallen inwoners en huishoudens dan deze buurten (Weetmeer, z.j.). 47 procent van de inwoners van Stevenfenne woont alleen. Dit is ruim meer dan het gemiddelde in Nederland dat alleen woont. 23 procent zijn stellen zonder kinderen en de overige 30 procent zijn gezinnen met kinderen. In Stevenfenne kampen veel van deze inwoners met een laag inkomen. Zo'n 53 procent heeft een laag inkomen en dit is een erg hoog percentage vergeleken met het gemiddelde van Nederland. Inwoners met een hoog inkomen heeft Stevenfenne juist heel weinig, namelijk zes procent (Weetmeer, z.j.). Stevenfenne is dus een oude arbeidersbuurt, waarvan de huizen voornamelijk voor het jaar 2000 zijn gebouwd en het beschikt over een hoog aantal inwoners. De migratieachtergrond van de inwoners is erg gemêleerd. Verder kamp een groot deel van de buurt dus met schuldenproblematiek. Hierdoor wordt er onder andere veel zorg geleverd aan deze buurt.

2.4 Deelvraag 4: Wie vallen er onder de sleutelfiguren in een buurt?

Voor een helder antwoord op deze deelvraag, dient de term 'sleutelfiguur' te worden gedefinieerd. In de term zit het woord 'sleutel', feitelijk omschreven als een voorwerp waar sloten mee worden geopend. De figuur om wie het draait, dient als sleutel voor een figuurlijk slot. Van Dale (2018) definieert het wordt als: De persoon om wie alles draait. Als een persoon de term 'sleutelfiguur' draagt, vervult hij of zij een belangrijke rol. Arts en Butter (2012) omschrijven sleutelfiguren als: 'Mensen die toegang hebben tot de verschillende, hechte en minder hechte netwerken' (p. 34). Zij dienen als brug tussen verschillende netwerken. Iemands rol als sleutelfiguur wordt groter indien de persoon toegang of contacten heeft tot andere netwerken, dan waarmee hij of zij de sterkste banden voelt (Arts & Butter, 2012). Een sleutelfiguur kan een burger in de samenleving zijn, die als schakel dient tussen de samenleving, instanties en de overheid (Dinia & Renzenbrink, 2017). Hij of zij netwerkt tussen deze formele en informele wereld. Maar binnen de formele wereld bestaan er ook sleutelfiguren. Denk bijvoorbeeld aan een werkracht die netwerkt tussen de verschillende afdelingen van een ziekenhuis. Hij of zij heeft ook contacten tot andere netwerken en kan daarom ook worden gezien als sleutelfiguur. Binnen het huidige onderzoek wordt er om die reden onderscheid gemaakt tussen formele en informele sleutelfiguren. Bij formele sleutelfiguren praten we over sleutelfiguren die werkend zijn vanuit een instantie of de overheid, ook bekend als professionals. En bij informele sleutelfiguren praten we over burgers in de samenleving, die zich inzetten vanuit hun eigen woonachtige omgeving.

Welke formele en informele sleutelfiguren er in een buurt aanwezig zijn, is afhankelijk van de beschikbare voorzieningen, met daarin professionals en de bewoners. Als er wordt gesproken over sleutelfiguren in dit onderzoek wordt hiermee zowel formeel als informeel bedoelt. Over het algemeen zijn formele sleutelfiguren in een buurt wijkagenten, zorgprofessionals (zoals jongerenwerkers, opvoedingsondersteuners en wijkcoaches), ambtenaren, leerkrachten van een school, sportleraren of een dominee. Bij informele sleutelfiguren is te denken aan: burens, vrijwilligers in een buurthuis of ondernemende bewoners die iets organiseren in de buurt.

Hoofdstuk 3 Methode van het onderzoek

3.1 Type onderzoek

Om antwoord te krijgen op de hoofdvraag dient er een kwalitatief onderzoek plaats te vinden. Een kwalitatief onderzoek bevat vrijwel geen cijfers. Wanneer er met cijfermatige gegevens gewerkt wordt, is er sprake van een kwantitatief onderzoek (Heerink, Pinkster-Schalken & Bratti-van der Werf, 2013). Kwalitatief onderzoek kan gedaan worden door middel van bijvoorbeeld literatuuronderzoek of interviews. De praktische deelvragen van het huidige onderzoek zullen beantwoord worden aan de hand van diepte-interviews met de sleutelfiguren in de buurt Stevenfenne. Dit maakt dat dit onderzoek kwalitatief van aard is.

Migchelbrink (2012) beschrijft in zijn boek de definitie van inventariserend onderzoek letterlijk als: 'Het in beeld brengen, inventariseren, beschrijven en analyseren van problemen in de uitgangssituatie' (p.19). De kortetermijndoelstelling van het huidige onderzoek luidt: 'Voor Wijkteams-Enschede, in het bijzonder voor wijkteam Stadsveld-Pathmos, kennis verzamelen over welke sociale problematiek er aan de orde is in de buurt Stevenfenne en wat deze problematiek voor het buurtteam betekent'. Kennis verzamelen over de sociale problematiek in de buurt, komt neer op het in beeld brengen van de problematiek, inventariseren welke sociale problematiek er is, beschrijven welke problematiek er is en analyseren wat dit voor de buurt betekent.

3.2 Populatie

Een populatie, ook wel domein genoemd, is de groep waarnaar onderzoek gedaan wordt en waarover uitspraken gedaan worden in het onderzoek (Verhoeven, 2011). De populatie in het huidige onderzoek is de buurt Stevenfenne. Er wordt een steekproef gedaan waarna alleen de formele sleutelfiguren van de buurt zullen worden geïnterviewd, maar de uitspraken die in dit onderzoek gedaan zullen worden, zullen gaan over de gehele buurt Stevenfenne. Er zijn verschillende soorten selecte steekproeven, maar in het huidige onderzoek wordt gebruik gemaakt van een doelgerichte (purposive) steekproef. 'Bij doelgerichte steekproeven is sprake van selectie van de steekproef op basis van bepaalde kenmerken' (Verhoeven, 2011, p. 191). Er is sprake van een doelgerichte steekproef, omdat het gaat om formele sleutelfiguren in de buurt en niet om willekeurige bewoners. De formele sleutelfiguren doen meer in de buurt dan willekeurige bewoners en zij weten vaak meer van de gang van zaken in de gehele buurt.

3.3 Data verzamelen

Door het interviewen van formele sleutelfiguren in de buurt, door middel van halfgestructureerde interviews, zal data verzameld worden om de praktische deelvragen te kunnen beantwoorden. De keuze voor de dataverzameling door middel van interviews is gemaakt, omdat het huidige onderzoek kwalitatief is en er dus niet cijfermatig gewerkt kan worden. Tevens is de mening van de sleutelfiguren over de sociale problematiek in de buurt erg belangrijk en is het houden van interviews hiervoor een goede manier om hierachter te komen. Er zijn verschillende manieren van interviews: open interviews, gestructureerde interviews en half gestructureerde interviews (Heerink, Pinkster-Schalken & Bratti-van der Werf, 2013). Bij een halfgestructureerd interview wordt er gebruik gemaakt van thema's die bevraagd worden. De interviewvragen staan niet per se vast, maar

er is wel bekend welke thema's besproken gaan worden. Bij dit type interview wordt er ook gebruik gemaakt van een interviewschema, waarin een hoofdthema, subthema's en vragen onder de subthema's worden gezet (Heerink, Pinkster-Schalken & Bratti-van der Werf, 2013). De thema's die behandeld zullen worden in de interviews worden uit de theoretische en praktische deelvragen geleid. Een aantal thema's uit de deelvragen zijn bijvoorbeeld 'sociale problematiek', 'de krachten van de wijk' en 'sleutelfiguren'. Omdat de intentie van het onderzoek is erachter te komen wat de mening is van de formele sleutelfiguren over de sociale problematiek in de buurt, is een halfopen, dus halfgestructureerd, interview de juiste keuze. Hierbij kun je goed in de gaten houden wat je precies wilt vragen aan de sleutelfiguren en laat je toch de mogelijkheid open om dieper op bepaalde punten in te gaan.

3.4 Betrouwbaarheid en validiteit

Verhoeven (2011) geeft in haar boek 'Wat is onderzoek?' aan dat een onderzoek betrouwbaarder is wanneer het herhaalbaar is. Bij de validiteit van een onderzoek wordt er onder andere gekeken of er geen sociaal wenselijke antwoorden worden gegeven. Tevens gaat het bij validiteit over de geldigheid van het onderzoek. Om de betrouwbaarheid van het huidige onderzoek te vergroten worden alle interviews, die afgenomen worden, opgenomen met een (spraak-)recorder. Omdat de tekst zo letterlijk kan worden overgenomen van de opnames, zal de kans dat het eigen referentiekader van de onderzoekers wordt meegenomen, kleiner worden. Door de interviewvragen te laten nakijken door meerdere personen, waaronder de onderzoeksdocent, zal er getracht worden het onderzoek meer valide te maken. Er wordt dan samen met deze personen gekeken of er met deze interviewvragen wel wordt gemeten, wat er voor dit onderzoek gemeten moet worden. Worden de onderzoeksvragen, middels deze interviewvragen, wel beantwoord? Tevens wordt de betrouwbaarheid van het huidige onderzoek getracht te vergroten door de interviews op een plek te houden die vertrouwd is bij de geïnterviewden, neem bijvoorbeeld hun werkplek, of in het geval van dit onderzoek bijvoorbeeld de locatie 'De Speeltuin'. Door de interviews in een vertrouwde omgeving te houden en in een ruimte waarin privé gesproken kan worden, zal er minder sociaal wenselijk geantwoord worden.

3.5 Data-analyse

In hoofdstuk 3.3 is beschreven dat de dataverzameling gedaan gaat worden aan de hand van halfgestructureerde interviews. Nadat deze interviews zijn afgenomen zullen deze interviews worden getranscribeerd. Transcriberen is een ander woord voor het uitschrijven van interviews. Hierbij is het van belang om letterlijk op te schrijven wat iemand in het interview heeft gezegd, maar ook hoe iemand iets zegt of dat er pauzes in zijn verhaal zaten. Deze laatste punten geef je tijdens het transcriberen weer door middel van de volgende tekens: '[...]' (Heerink, Pinkster-Schalken & Bratti-van der Werf, 2013). Na het transcriberen kan er gekeken worden naar welke tekst daadwerkelijk relevant is voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen. De 'overbodige' tekst kan dan bijvoorbeeld digitaal doorgestreept worden, zodat de originele tekst altijd nog te achterhalen is. Enkele belangrijke trefwoorden die in de (overgebleven) tekst staan, worden onderstreept, gemarkeerd of opgeschreven. Dit proces van categoriseren heet 'labelen' (Heerink, Pinkster-Schalken & Bratti-van der Werf, 2013).

Bij iedere vraag wordt per interview, dus per antwoord, gekeken naar (overeenkomstige) trefwoorden. Iedere keer wanneer er een nieuw trefwoord is, wordt er een nieuw label aangemaakt (Heerink, Pinkster-Schalken & Bratti-van der Werf, 2013). Na het labelen van de interviews kunnen de labels, en teksten, verder worden geanalyseerd voor het schrijven van de resultaten.

3.6 Ethisch handelen

Bij ethiek gaat het om goed en kwaad en wordt er gereflecteerd op het handelen (Migchelbrink, 2013). Migchelbrink geeft in zijn boek een zestal onderzoeksprincipes weer: het niet-schadenprincipe, het redelijkheidprincipe, het autonomieprincipe, het toestemmingsprincipe, het privacyprincipe en de transparantie en controleerbaarheid van het onderzoek. Het niet-schadenprincipe gaat erom dat het welzijn van de respondent niet aangetast wordt en dat er niet meer van hem gevraagd wordt dan nodig (Migchelbrink, 2013). De vragen van de interviews voor dit onderzoek zullen niet persoonlijk zijn. Het zullen vragen zijn die gaan over de buurt en wat de respondent hier van weet en mag en kan vertellen. Hiermee zal er geen beroep worden gedaan op zijn persoonlijke welzijn. Het redelijkheidprincipe gaat erom dat de respondenten redelijkerwijs worden betrokken (Migchelbrink, 2013). In het huidige onderzoek zal er gekeken worden wanneer de respondenten geïnterviewd kunnen worden en of dit eventueel te combineren is met de andere werkzaamheden van de respondent. Er zal hierbij gezorgd worden, dit zo minimaal belastend te houden voor de respondent. Ook zal het onderzoek op verantwoorde wijze worden uitgevoerd onder begeleiding van de onderzoeksdocent vanuit Saxion Hogeschool. Er zal aan de respondenten gevraagd worden of zij willen meewerken aan dit onderzoek en of er een mogelijkheid is tot het afnemen van een interview over de buurt Stevenfenne. De keuze aan deelname ligt bij de respondent zelf, hiermee wordt er aan het autonomieprincipe gehouden. Er wordt ook voldaan aan het toestemmingsprincipe, door de respondenten en de organisatie op de hoogte te houden van alle informatie omtrent het onderzoek en hen toestemming te vragen voor het onderzoek. Het privacyprincipe gaat logischerwijs over de bescherming van de privacy van de respondenten (Migchelbrink, 2013). Er zal voorafgaand duidelijk worden gemaakt aan de respondenten waar de onderzoeksresultaten voor gebruikt worden en de gegevens zullen anoniem verwerkt worden. Om te kunnen voldoen aan het laatste principe, de transparantie en controleerbaarheid van het onderzoek, zullen de onderzoekers hun keuzes verantwoorden en hun verkregen informatie na laten kijken door hun onderzoeksdocent.

Om als hbo-student onderzoek te kunnen doen, moet men zich aan een gedragscode houden. Deze gedragscode bestaat uit vijf regels: 'Onderzoekers aan het hbo dienen het professionele en maatschappelijke belang', 'Onderzoekers aan het hbo zijn respectvol', 'Onderzoekers aan het hbo zijn zorgvuldig', 'Onderzoekers aan het hbo zijn integer' en 'Onderzoekers aan het hbo verantwoorden hun keuzes en gedrag' (Migchelbrink, 2013, p.292-293). De onderzoekers van het huidige onderzoek zullen aan deze gedragscode voldoen door onder andere zorgvuldig met de verkregen gegevens om te gaan en de anonimiteit van de respondenten te respecteren, tevens zullen zij kritisch zijn in het beschrijven van de resultaten en in het maken van conclusies.

3.7 Onderzoeksmateriaal

Hieronder wordt per deelvraag in tabellen weergegeven om welk onderzoeksmateriaal het gaat.

3.7.1 Theoretische deelvraag 1: Wat is sociale problematiek?

Deelvraag 1 is uitgewerkt aan de hand van kennis. Door sites, naslagwerken en boeken is kennis opgedaan over het begrip 'sociale problematiek'. Dit maakt dat deze kennis is opgedaan door middel van literatuuronderzoek.

Begrip/ object	Soort Informatie	Welke bronnen	Hoeveel bronnen	Dataverzamelings methode
Sociale problematiek	Kennis	Literatuur	5-10	Literatuuronderzoek

3.7.2 Theoretische deelvraag 2: Welke factoren hebben invloed op sociale problematiek?

Deelvraag 2 is tevens aan de hand van kennis uitgewerkt. Ook hier is gebruik gemaakt van verschillende websites en boeken. Dit maakt dat de dataverzamelingsmethode van deze deelvraag 'literatuuronderzoek' is.

Begrip/ object	Soort Informatie	Welke bronnen	Hoeveel bronnen	Dataverzamelings methode
Factoren sociale problematiek	Kennis	Literatuur	5-10	Literatuuronderzoek

3.7.3 Theoretische deelvraag 3: Wat zijn de kenmerken van de buurt Stevenfenne?

Ook deelvraag 3 is door middel van literatuuronderzoek beantwoord. Er is kennis opgedaan uit boeken en websites.

Begrip/ object	Soort Informatie	Welke bronnen	Hoeveel bronnen	Dataverzamelings methode
Kenmerken Stevenfenne	Kennis	Literatuur en gesprekken	5-10	Literatuuronderzoek

3.7.4 Theoretische deelvraag 4: Wie vallen er onder de sleutelfiguren in een buurt?

Voor deelvraag 4 is er ook kennis opgedaan door middel van literatuuronderzoek. Uit boeken en websites is kennis verkregen, om deze kennis vervolgens te verwerken naar het beantwoorden van deze deelvraag.

Begrip/ object	Soort Informatie	Welke bronnen	Hoeveel bronnen	Dataverzamelings methode
Sleutelfiguren in de buurt	Kennis	Literatuur	5-10	Literatuuronderzoek

3.7.5 Praktische deelvraag 1: Welke sociale problematiek is volgens de sleutelfiguren van Stevenfenne aanwezig in de buurt?

Door middel van het bevragen van de geïnterviewden tijdens de interviews over welke sociale problematiek aanwezig is in de buurt Stevenfenne wordt data verzameld over deze problematiek in de buurt.

Begrip/ object	Soort Informatie	Welke bronnen	Hoeveel bronnen	Dataverzamelings methode
Sociale problematiek in de buurt	Data	Gesprekken met professionals	12-20	Interview

3.7.6 Praktische deelvraag 2: Wat benoemen sleutelfiguren van Stevenfenne over de sociale problematiek in de buurt?

Door de geïnterviewden te bevragen wat zij kunnen benoemen over de sociale problematiek, wordt door middel van het houden van interviews data verzameld om deze deelvraag te kunnen beantwoorden.

Begrip/ object	Soort Informatie	Welke bronnen	Hoeveel bronnen	Dataverzamelings methode
Sociale problematiek in de buurt	Data	Gesprekken met professionals	12-20	Interview

3.7.7 Praktische deelvraag 3: Hoe verloopt de huidige werkwijze van het buurtteam?

Om de huidige werkwijze van het buurtteam in kaart te kunnen brengen, wordt de geïnterviewden gevraagd wat zij kunnen vertellen over deze werkwijze.

Begrip/ object	Soort Informatie	Welke bronnen	Hoeveel bronnen	Dataverzamelings methode
Werkwijze buurtteam	Data	Gesprekken met professionals	12-20	Interview

3.7.8 Praktische deelvraag 4: Hoe verloopt de samenwerking binnen het buurtteam?

Door middel van diepte-interviews wordt aan de geïnterviewden gevraagd wat zij kunnen vertellen over de samenwerking van het interne buurtteam.

Begrip/ object	Soort Informatie	Welke bronnen	Hoeveel bronnen	Dataverzamelings methode
Samenwerking buurtteam	Data	Gesprekken met professionals	12-20	Interview

3.7.9 Praktische deelvraag 5: Wat benoemen sleutelfiguren over de kracht van Stevenfenne?

Door middel van het houden van interviews, worden voor deze deelvraag de geïnterviewden gevraagd wat zij kunnen benoemen over de krachten van de buurt Stevenfenne.

Begrip/ object	Soort Informatie	Welke bronnen	Hoeveel bronnen	Dataverzamelings methode
De krachten van de buurt	Data	Gesprekken met professionals	12-20	Interview

3.7.10 Praktische deelvraag 6: Over welke kwaliteiten moet een toekomstig informeel sleutelfiguur beschikken om deel uit te maken van het buurtteam?

De geïnterviewden wordt gevraagd wat zij verstaan onder de term sleutelfiguren. Deze data wordt verzameld door middel van het houden van interviews.

Begrip/ object	Soort Informatie	Welke bronnen	Hoeveel bronnen	Dataverzamelings methode
Sleutelfiguren	Data	Gesprekken met professionals	12-20	Interview

Hoofdstuk 4 Resultaten

Voor dit onderzoek zijn in totaal 15 sleutelfiguren geïnterviewd. Deze zijn werkzaam binnen de buurt Stevenfenne. De respondenten zijn formele sleutelfiguren, wat wil zeggen dat zij een professionele functie hebben binnen de buurt. De respondenten van dit onderzoek zijn onder andere werkzaam vanuit de gemeente, het wijkteam, Alifa, SVEN welzijnswerk, de politie, de woningbouwcorporatie en basisschool De Koning. Onder de 15 sleutelfiguren vallen zeven buurtteam-leden, één wijkteammanager (opdrachtgever), één wijkregisseur (voorzitter buurtteam) en zes professionals die samenwerken met het buurtteam. Er zijn zeven vrouwelijke respondenten en acht mannelijke respondenten.

In de resultaten zullen de onderdelen aan bod komen die zijn besproken tijdens de interviews of tijdens de 'rode draad'-bijeenkomst van het buurtteam. Deze onderdelen zijn: sociale problematiek, werkwijze en samenwerking buurtteam, kracht Stevenfenne en sleutelfiguren Stevenfenne. Afhankelijk van de functie van de respondent zijn er drie of vier van deze onderdelen besproken tijdens de interviews. Dit zal verder worden toegelicht in hoofdstuk 4.4. De interviews zijn uitgewerkt in hoofd- en sublabels zie bijlage 1. In dit hoofdstuk zal per hoofdlabel beschreven worden wat de resultaten vanuit de interviews zijn. De hoofd labels zijn: Factoren sociale problematiek, sociale problematiek, werkwijze buurtteam, samenwerking buurtteam, kracht Stevenfenne en (informele) sleutelfiguren. In dit hoofdstuk wordt er gebruik gemaakt van verschillende citaten uit de interviews om de informatie te versterken. Deze citaten zullen op verschillende manieren verwerkt worden in de tekst. Alle citaten zijn schuingedrukt en herkenbaar aan de aanhalingstekens.

De huidige werkplek van het buurtteam is op locatie De Speeltuin in Stevenfenne. Dit is de plek waar het team overlegt en op bepaalde momenten aanwezig is voor contact met de buurt. In het verslag zal deze locatie worden benoemd als 'De Speeltuin'.

4.1 Factoren sociale problematiek

In de interviews is aan de respondenten gevraagd welke sociale problematiek zij zien in de buurt Stevenfenne. De antwoorden hierop zijn door de onderzoekers verdeeld in twee categorieën: factoren sociale problematiek en sociale problematiek.

4.1.1 Resultaten factoren sociale problematiek

Geschiedenis Stevenfenne

Een van de mogelijke factoren van sociale problematiek is de geschiedenis van de buurt. Een respondent benoemt dat de vele aanwezigheid van sociale problematiek te verklaren is vanuit deze geschiedenis. Hij benoemt het volgende: *‘Vroeger zijn hier mensen vanuit Groningen heen gekomen om in fabrieken te gaan werken, en met vroeger heb ik het echt over 100/150 jaar terug. Mensen die qua niveau niet zo hoog waren, en dat zie je nu nog steeds weer terug dat er in de wijk heel veel mensen zijn met een licht verstandelijke beperking.’* De respondent benoemt dat de grote hoeveelheid bijstandsuitkeringen in de buurt hier ook mee te maken heeft. Een andere respondent benoemt over de geschiedenis van de buurt: *‘Van origine, is het een autochtone achterstandswijk, dat is iets groter dan alleen Stevenfenne, ook een stukje Stadsveld bij en in Nederland zijn er vijf van die achterstandswijken.’*

Bebouwing en bewoner

Een andere mogelijke factor voor sociale problematiek is het verband tussen de bebouwing en de bewoner. Er wordt benoemd dat veel mensen in de buurt van oudsher in de oude arbeiderswoningen zijn komen wonen en hier nog steeds wonen. Verschillende respondenten benoemen dat de toename aan sociale problematiek mede mogelijk gemaakt wordt door het passend toewijzen vanuit de woningbouw. Volgens meerdere respondenten zorgt het bovenstaande verband ervoor dat de vaak wat zwakkere mensen in deze woningen komen wonen. Veel bewoners geven, volgens de respondenten, aan dat het selectiebeleid van de woningbouw nog wel zorgvuldiger kan. Passend toewijzen betekent dat mensen met een bepaald inkomen, een bepaalde woning met een bepaalde huur huren, benoemt een respondent. Zij geeft hierover aan: *‘Een aantal jaren geleden, dan heb ik het over 2007 pak en beet, waren er ook veel kwetsbare mensen, ook mensen in de wijk met een rugzakje, maar je ziet in afgelopen jaren dat het aantal wel echt heel erg toeneemt.’* Er wordt door verschillende respondenten benoemd dat er in de buurt veel mensen wonen die een laag inkomen hebben. Eén van deze respondenten benoemt dat het in de buurt gaat om wat goedkopere woningen bij elkaar, duplexwoningen, wat ervoor zorgt dat deze mensen bij elkaar komen wonen. Ook zegt een andere respondent hierover dat de sociale problematiek wat meer wordt gecentraliseerd in de duplexwoningen, kleinere woningen. Hierover wordt ook het volgende gezegd: *‘Als je zo kijkt, we zitten in West, met één van de laagste huurwoningen, dus dat trekt ook wel aan hé. Dus alle mensen die een beetje sociaal zwak zijn en weinig te besteden, die trekken allemaal wel richting West en dan met name Stevenfenne, dat is het wel het gebied van wat het goedkoopst is. Nou, dat heeft problemen, neemt, geeft dat met zich mee.’*

Type inwoners

Een derde mogelijke factor van sociale problematiek is het type inwoners die in Stevenfenne wonen. Het merendeel van de respondenten geeft aan dat het type mensen in de buurt erg verschillend is. Zo wordt er benoemd: *‘Je merkt best wel verschillen in de wijk zeg maar. Dan sta je in de ene straat en die vertellen dan dat ze heel goed met die mensen om zich heen kunnen, maar wat aan de andere kant van dezelfde straat gebeurt, daar hebben ze gewoon helemaal geen idee van, daar komen ze toch niet.’* Een respondent benoemt dat ze door haar werk veel verschillende buurtbewoners heeft

bezocht en ziet dat er veel verschillen zijn, culturele verschillen, maar ook door normen en waarden. Ze vertelt hierover: *‘Zolang iedereen binnen blijft, is dat nog niet zo’n probleem, maar op het moment dat je elkaar buiten treft en dan kom je elkaar tegen en dan botst wel is en hoe ga je er dan daarmee om?’* Een ander voorbeeld die een respondent noemt over het verschil in normen en waarden is: *‘Het is een volkswijk, volkswijkje, en daar geldt gewoon van... een voorbeeld is: je praat niet met de politie.’* De respondent benoemt als vergelijking dat in een middenstandswijk de bewoners juist zullen zeggen dat men contact moet opnemen met de politie. Meerdere respondenten geven aan dat er veel buitenlandse mensen bij in de buurt zijn komen wonen. Een respondent zegt hierover dat er bijvoorbeeld Marokkaanse of Syrische gezinnen zijn komen wonen die onderling erg samen zijn, maar daarnaast kom je er bij deze gezinnen, als hulpverlener, niet achter wat er allemaal speelt. Tevens werd er tijdens de ‘rode draad’-bijeenkomst van het buurtteam benoemd dat er ook veel autochtonen in de buurt zijn komen wonen. Hier werd over gezegd dat het opvallend is dat dit toeneemt. Een ander benoemt in de interviews: *‘Als je in de woorden van de bewoners spreekt, dan is het heel erg wat er nu is binnengekomen dan, welke mensen er nu zijn gekomen zeg maar. Ze zeggen ook wel veel over dat het voornamelijk mensen van buitenlandse afkomst zijn die sowieso al sociale problematiek hebben.’* Daarnaast werd tijdens deze bijeenkomst benoemd dat veel mensen in de buurt digibeet zijn. Er wordt hierbij aangegeven dat dit mogelijk leidt tot moeite hebben met het regelen van diverse zaken.

Tijdens de interviews wordt door een respondent het type ‘dominante mensen’ benoemd. *‘Naja wat je wel ziet is... euhm... een aantal mensen is dominant aanwezig in de wijk of in een bepaalde straat en als je net de straat ernaast woont, dan bemoei je je daar niet zo mee zeg maar, dan hou je een beetje afstand.’* Deze respondent geeft ook aan dat de dominante mensen vaak bepaalde gezinnen zijn die invloed hebben in de straat waar zij wonen. De andere mensen in de straat doen gewoon mee met de stroom en zij weten, volgens de respondent, ook dat als ze er tegenin gaan, dat zij daar antwoord op krijgen. Een andere respondent benoemt nog dat er mensen zijn die alleen in vertrouwen dingen vertellen, deze mensen vertellen dus niet aan iedereen wat er aan de hand is. Een enkeling geeft tijdens het interview aan dat hij, binnen zijn professie ziet, dat de mensen in deze buurt snel boos worden, maar dat het daarentegen ook snel goed is wanneer je deze mensen een luisterend oor biedt.

Een respondent benoemt dat hij en collega’s een onderzoek (red. door middel van huisbezoeken) hebben gedaan naar de casuïstiek in de buurt en dat daar de doelgroep licht verstandelijk beperkten (LVB) eruit is geschoten. Vervolgens zegt hij hierover: *‘Maar een gevolg daarvan is dat deze mensen geen werk hebben of op een sociale werkplaats of een dagbesteding hebben, dus sociaal gezien, zitten die mensen al in een isolement.’* Andere respondenten benoemen voorzichtig over deze doelgroep dat het gepaard gaat met toch wel wat overlast en laag inkomen. Deze doelgroep heeft, volgens een andere respondent, een andere positie ten opzichte van de mensen met een gemiddeld verstandelijk niveau in een wijk, dit heeft als gevolg dat er verschillende groeperingen ontstaan. Een van de respondenten geeft tevens aan dat er veel mensen in de buurt zijn die problemen hebben omtrent de geestelijke gezondheidszorg (GGZ), de respondent geeft hierbij aan dat deze mensen veelal op zichzelf zijn en weinig sociale activiteiten ondernemen. Naast de mensen met GGZ- en LVB-problematieken, wordt er ook benoemd dat er veel eenoudergezinnen zijn, wat volgens deze respondent maakt dat er ook sprake is van moeite met de opvoeding van kinderen. Daarnaast wordt benoemd dat sommige van deze mensen ook moeite hebben met het opruimen van hun huis en met structuur aanbrengen in hun gezinsleven. Tevens is het lastig, volgens een van de respondenten, om mensen, die onrust ervaren, uit zichzelf te activeren omdat deze mensen vaak al overspoeld zijn door hun problematiek. Een enkeling geeft in het interview aan dat er waarschijnlijk niet meer inzet verkregen kan worden van buurtbewoners wanneer je deze bij elkaar zou zetten, omdat ze allemaal te druk met zichzelf zijn. Een respondent benoemt hierbij dat je niet voor de hele buurt kan spreken.

Sociaal contact

Tevens kan een mogelijke factor het sociale contact in de buurt zijn. Een respondent heeft gehoord van bewoners dat er weinig contact is onder elkaar. Er worden wel activiteiten gepland, benoemt deze respondent, maar die zijn maar voor bepaalde huishoudens en dus niet voor iedereen. Een andere respondent geeft aan dat veel van de mensen die thuis zitten vaak helemaal geen baat hebben bij activiteiten in de buurt. Een respondent benoemt over sociale cohesie het volgende: *‘Als je hebt over sociale cohesie in een straat of buurt, die is er niet veel, je ziet wel in verschillende straten wel of een aantal bewoners die er langer dan 10 jaar wonen, soms wel tegen de 30 jaar, die nog een aantal mensen uit de buurt kennen, omdat die er ook al zo lang wonen.’* Een andere respondent benoemt hierover: *‘Ja, dat is er wel heel kleinschalig. Nummer 6 heeft contact met nummer 8 en 10 en 9 en dat is het. Maar als je hier woont, weet je niet wat daar gebeurt, en voel je je er ook niet bij betrokken. En, dat geldt voor heel veel buurten natuurlijk, maar dat was er vroeger veel meer.’* Aan de andere kant noemt een respondent dat de buurt te veel van elkaar weet en de sociale controle te groot is. Deze respondent benoemt dat de onderlinge betrokkenheid in negatieve zin soms te veel is. Een klein aantal respondenten benoemt dat een gebrek aan sociaal netwerk ook van invloed kan zijn op sociale problematiek. Een respondent benoemt hierover het volgende: *‘Ja, ik denk het gebrek aan een sociaal netwerk dat actief ingezet kan worden. En je ziet wel dat als mensen wat meer in de problemen komen, dat ze heel erg naar binnen gaan.’*

Zorgmijders

Daarnaast kwam tijdens de ‘rode draad’-bijeenkomst een andere mogelijk factor naar voren, namelijk zorgmijders. De professionals benoemden hierover dat de zorgvraag bij deze mensen erg hoog is, maar dat deze zorgmijders daar zelf helemaal niks mee doen. Veelal is er ook sprake van een aanmelding bij veilig thuis, echter zijn deze mensen totaal niet bereid om hulp aan te nemen, volgens de professionals. Een mogelijke oorzaak die werd benoemd, door de respondenten, is slechte ervaringen met de zorg. Tevens werd benoemd dat er een kans bestaat dat hierdoor opstapeling van problematieken voorkomt bij deze zorgmijders.

4.2 Sociale problematiek

Zoals in 4.1 is aangegeven is er onderscheid gemaakt tussen de factoren sociale problematiek en de sociale problematiek. In dit subhoofdstuk staat beschreven welke sociale problematiek er volgens de respondenten aanwezig is in de buurt Stevenfenne.

4.2.1 Resultaten sociale problematiek

Drugs

Wanneer de respondenten het hebben over de sociale problematiek ‘drugs’ vertellen zij hierover dat het in de buurt gaat om drugsgebruik en het verkopen of kopen van drugs. Hier heeft de buurt last van, benoemen de respondenten. Een van de respondenten benoemt hierover het volgende: *‘Feestjes tot laat in de nacht, openbaar drank- en drugsgebruik, naalden die je ziet in de wijk, gebruikers, mensen die waarschijnlijk bij dealers wat komen halen, dat het een aan- en afkomen van mensen is de hele dag, kwekerijen zijn er ook echt opgerold, dus de productie van drugs.’* Een andere respondent geeft aan dat sommige ouders hun kinderen hierdoor niet altijd laten buitenspelen. Ook benoemt een respondent een verband met het verkopen of gebruiken van drugs en de financiële afhankelijkheid hiervan als een lastige positie. Verder wordt benoemd dat deze verkopers en gebruikers elkaar onderling weten te vinden en clubjes vormen.

Financiële problematiek

Een groot deel van de respondenten benoemt de aanwezigheid van financiële problematiek in de

buurt. Een respondent benoemt dat deze mensen moeite hebben met het betalen van hun rekeningen en hun hoofd boven water te houden op financieel gebied. Een paar respondenten benoemen dat mensen met financiële problemen hierdoor keuzes moeten maken waaraan ze hun geld besteden. Zoals de mogelijkheid je afval niet te storten, waar kosten aan verbonden zitten, maar dit afval mogelijk te dumpen naast afvalcontainers. Hij zegt hierover: *'En om heel eerlijk te zijn, kan ik de mensen nog niet eens ongelijk geven. Kijk als ik twee kinderen heb en ik moet kiezen tussen 's avonds een boterham of ik breng die rotzooi weg terwijl ik die rotzooi ook zo aan de straat kan zetten. Dan weet je zelf ook niet wat je doet.'* De respondent benoemt dat de financiële problematiek ervoor zorgt dat er meer afval aanwezig is in de openbare orde van de buurt.

Een ander voorbeeld, dat wordt benoemd door een respondent, is dat ouders hun kinderen niet mee kunnen sturen op schoolreisje, omdat het te veel geld kost. Ook wordt benoemd dat deze mensen, met financiële problemen, niet kunnen deelnemen aan de voorzieningen in de buurt, omdat deze geld kosten. En dat dit daardoor ook zorgt voor sociale uitsluiting. Daarnaast zeggen respondenten dat de mensen schulden hebben, in de bijstand of met een uitkering zitten, weinig inkomen hebben en werkloos zijn. Een respondent benoemt over werkloosheid: *'Ja en werkloosheid natuurlijk, kijk in de buurt Stevenfenne wonen veel mensen die van huis uit gewend zijn dat hun ouders werkloos waren en dus zelf, in datzelfde stramien, dezelfde vicieuze cirkel verder gaan, dus dat is een, dus dat is ook een lastige.'* Tijdens de 'rode draad'-bijeenkomst is tevens benoemd dat de mensen veelal een taalachterstand hebben of moeite hebben met communicatie, hierbij werd als voorbeeld benoemd dat mensen moeite hebben met het lezen van hun brieven. Ook werd tijdens deze bijeenkomst benoemd dat er 'stille armoede' heerst onder eenverdieners. De toeslagen vallen voor deze mensen weg en ze doen er alles aan om toch geld binnen te krijgen, volgens een professional. Deze eenverdieners kunnen niet verhuizen wegens de kosten die daaraan verbonden zijn en vaak hebben zij ook geen sociaal leven, omdat dit geld kost.

Achterstand op de arbeidsmarkt

Een andere respondent benoemt dat sommige mensen in de buurt een achterstand op de arbeidsmarkt hebben. Hij zegt hierover dat deze mensen zijn opgegroeid in een bepaalde buurt en andere normen en waarden hebben. Tevens geeft hij aan dat ze uit een bepaald gezin komen en worden hierdoor moeilijk aangenomen: *'Dat heeft twee kanten. Dus eigenlijk vanuit de bewoner zelf die zegt van we leven zo en het is onze cultuur en we weten niet beter. En aan de andere kant de werkgever die zegt van ja ik heb jou liever niet, want ik weet niet wat ik in huis haal.'*

Geluidsoverlast

Ook wordt overlast als sociale problematiek in de buurt benoemd door de respondenten. Zoals geluidsoverlast, burenruzies en verkeer. Een respondent benoemt de geluidsoverlast jammer te vinden, omdat ruzies in de buurt hier een gevolg van zijn. Een aantal respondenten benoemen dat het geluidsoverlast onder andere wordt veroorzaakt door mensen met bepaalde problematieken. Een respondent benoemt hierover het volgende: *'Wat ik nou heel veel hoor dan van burens, die hebben heel veel last van het gezin ernaast en dan hoor je later dat het wijkteam dat gezin heeft, dan hoor je een heel ander verhaal natuurlijk. En de burens die weten dat allemaal niet, dus die ervaren alleen overlast.'* Tevens werd er tijdens de 'rode draad'-bijeenkomst besproken dat niet alle bewoners positief zijn over burens die in het voorjaar veel buiten zitten.

In hoofdstuk 4.1 is beschreven dat de woningen in Stevenfenne veelal oudere woningen zijn. Daarnaast geeft een respondent aan dat de woningen ook vaak gehorig zijn en dat een behoorlijk aantal mensen vaak thuis zit. Deze mensen horen, volgens de respondent, dan ook veel van hun burens. Een andere respondent benoemt: *'Of dat ze meldingen over elkaar doen, over dit, over dat, over dit, over dat. Waarvan ik denk van ga dan aan de deur, maarja dat doen ze dan ook weer niet.'*

Dus dat is wel een beetje euhm... Ik denk wel dat in dat soort wijken meer burenruzies en meer pestgedrag voorkomt dan elders. Dus ja... Als dat is wat je bedoelt met sociale problematiek... Ik vind dat wel een punt, want daardoor moet je ook meer met handhaving, met politie, met mensen optreden.' Ook wordt benoemd dat de mensen in deze buurt niet altijd goed weten hoe ze hun burenen het beste aan kunnen spreken op ongewenst gedrag.

Burenruzies

De aanwezigheid van burenruzies wordt ook benoemd door een groot deel van de respondenten. Er wordt door een van de respondenten benoemd dat hij denkt dat de burenruzies toenemen, door de toename van inwoners met sociale problematiek. Eén van de respondenten benoemt dat burenruzies, bij hun professie, bovenaan staat qua problemen in de buurt. Bij een 'rode draad'-bijeenkomst van de buurt werd hierover benoemd dat deze ruzies mogelijk veel voorkomen bij licht verstandelijk beperkten (LVB'ers). Een aantal respondenten beschrijven dat sociale problematiek ook te maken heeft met de beleving van de mensen zelf. Een respondent benoemt over burenruzies het volgende: *'Nee, en er zit ook weer een eigen beleving en een eigen achtergrond bij hè?! Je kunt zeggen bij zo'n burenruzie, ja maar die mensen zijn asociaal... ja dat vind ik ook zo'n begrip... dan denk ik ja wie dan, wat dan? Daar heb ik niks aan, asociaal.... Want jij kan iets asociaal vinden, waarvan ik denk, dat vind ik doodnormaal. Dus dat zijn voor mij vage begrippen.'* Een andere respondent benoemt tevens dat het hebben van een ander dag- en nachtritme of het veel thuis zitten van invloed kan zijn hoe iemand bijvoorbeeld harde muziek van de buurman kan ervaren.

Verkeersoverlast

Volgens de respondenten wordt verkeer ook benoemd als overlast. Meerdere respondenten benoemen dat te hard rijden een probleem is in de buurt. Een respondent benoemt hierover dat het ook onveilig is voor de kinderen in de buurt. Een andere respondent zegt hierover het volgende: *'Ja die scheuren hier langs de speeltuin heen en dan zit je net met die bocht en als een kind hier de speeltuin afrijdt.'* Tevens wordt er door iemand benoemd dat de buurt krappe en smalle straatjes heeft en mensen één of twee auto's hebben, wat maakt dat het erg vol geparkeerd staat. Tijdens een 'rode draad'-bijeenkomst van het buurtteam kwam ook naar voren dat er wordt wild geparkeerd in de buurt.

Gezinsproblematiek

Respondenten benoemen ook gezinsproblematiek als sociale problematiek. Hieronder vallen opvoedingsproblematiek, jeugdproblematiek en huiselijk geweld. *'Ik heb wel het idee dat er veel problemen zijn met de opvoeding. Ja, opvoedondersteuning hebben ze wel nodig.'* Een respondent benoemt dat er in de buurt sprake is van kinderen die op speciaal onderwijs zitten, gezinnen waar kinderen uit huis worden geplaatst, burenen die vermoeden hebben van kindermishandeling en er wordt benoemd dat er bij het Wijkteam veel casussen hierover bekend zijn.

Soms komt de opvoedproblematiek ook voort uit het niet kunnen omgaan met de stoornis of handicap van het kind, geeft een enkeling aan. Een ander benoemt hierover: *'Er zijn heel veel bijstand mensen ook in Stevenfenne en ook mensen met een verstandelijke beperking die kinderen hebben met een verstandelijke beperking, dus er zit ook vaak opvoedingsproblematiek.'* Daarnaast wordt een voorbeeld benoemd over een alleenstaande moeder die met weinig geld toch voor haar kinderen moet zorgen. Er wordt hierover aangegeven dat het best lastig kan zijn om de opvoeding dan voor elkaar te krijgen. Daarnaast wordt benoemd dat binnen de buurt veel vraag is naar jeugdzorg. Huiselijk geweld wordt ook benoemd, een respondent zegt hierover het volgende: *'Ook wel geweld binnen gezinnen naar kinderen. Waar de burenen vervolgens ook weer last van hebben, want die kunnen dan meegenieten met hoe hun met hun kinderen omgaan.'* Een andere respondent benoemt dat de problematiek binnen het gezin varieert van lichte problematiek tot extreem huiselijk

geweld. Een van de respondenten benoemt onder andere dat er binnen een gezin door moeder geschreeuwd wordt naar de kinderen. De respondent geeft hierbij aan dat je als professional niet altijd alle problemen moet willen oplossen. *‘Het hoort er soms ook bij, dat klinkt misschien heel raar.’* De respondent geeft aan dat mensen soms van generatie op generatie zo worden grootgebracht, wat maakt dat het ook je veiligheid kan zijn.

Eenzaamheid

Eenzaamheid wordt ook benoemd als sociale problematiek door de respondenten. *‘Nou ja ik vind wel dat, globaal wel dat mensen veel op zichzelf zijn.’* Een ander respondent benoemt hierover dat deze mensen beperkte sociale contacten hebben, geen opvang en netwerk om zich heen. Tevens werd er aangegeven dat eenzaamheid voornamelijk veel onder ouderen voorkomt, maar ook onder alleenstaande mannen. Deze laatste doelgroep heeft volgens een respondent een wat lager niveau, komen nergens aan toe en hebben moeite met het betalen van hun rekeningen. Tevens wordt het hebben van weinig netwerk benoemt bij deze doelgroep.

Multiproblem

Een aantal van de respondenten benoemt dat de sociale problematiek, aanwezig in de buurt, vaak multiproblem is. Iemand benoemt hierover: *‘Vaak is het wel meer domeinen zeg maar waar ze dan hulp bij hebben en invloed heeft op elkaar. Vaak toch multiproblem.’* Een respondent benoemt dat de hulpvragen die binnen komen weinig specifiek zijn, maar vaak een heel pakket zijn van bijvoorbeeld financiële problemen, opvoedproblemen en relatieproblemen.

4.3 Werkwijze buurtteam

In dit subhoofdstuk wordt beschreven wat de respondenten vertellen over de huidige werkwijze van het buurtteam en welke aandachtspunten zij zien. Voor de verduidelijking van de informatie is er gekozen om bij het kopje ‘Structuur van het buurtteam’ gebruik te maken van interne en externe respondenten. Met interne respondenten wordt de kerngroep van het buurtteam bedoeld, bestaande uit drie wijkcoaches, een opvoedondersteuner, een jongerenwerker en twee welzijnswerkers. De externe respondenten zijn professionals die samenwerken met deze kerngroep, zoals bijvoorbeeld de politie, de directeur van een basisschool en een medewerker van een woningbouwcorporatie.

4.3.1 Werkwijze algemeen

Een respondent benoemt dat het buurtteam bezig is met onderzoeken van de rode draad in de buurt. Hiermee bedoelt de respondent dat zij onderzoeken wat er speelt in de buurt. Hij benoemt hierbij: *‘Wat speelt er nou eigenlijk echt achter de voordeur of bij de mensen zelf? En om die rode draad eruit te krijgen, want we denken allemaal van nou er speelt van alles, maar is dat ook echt zo?’* Een ander vertelt dat het buurtteam gaat praten met de mensen die ze tegenkomen en dat het buurtteam dan hoort wat buurtbewoners prettig en onprettig vinden. *‘Dat is in feite de basis, waar je samen met mensen ook verandering kan aanbrengen.’* Ook benoemt hij dat het een kwestie is van continue luisteren of narratief luisteren. Hij vertelt dat het buurtteam een instrument is. Hij vergelijkt het met een vergrootglas die in- en uitzoomt. *‘U vertelt mij dit’, maar er zijn zoveel mensen die dat vinden, dus wij hebben volgens mij wel een punt te pakken, dus die urgentie aangeven en het dan uitvergroten.’* Volgens de respondent is de bedoeling hierbij om niet bevooroordeeld de buurt in te gaan, maar verhalen op te halen en een eigen beeld vormen, waarvan uit gewerkt kan worden.

Functie van De Speeltuín

Een respondent vertelt over het zien van zorgsignalen door het aanwezig zijn op De Speeltuin. In het voorbeeld dat deze persoon geeft, gaat het om een kind die de hele dag in dezelfde luier rondloopt. De respondent benoemt dat je met een zorgsignaal als deze met ouders in gesprek kunt gaan, maar dat dit nog wel weinig gebeurt. De respondent vertelt dat door het aanwezig zijn bij De Speeltuin je kan signaleren waar bewoners, met betrekking tot het buurtteam, over praten en niet alleen het buurtteam over de bewoners, wat momenteel veel gebeurt. Deze respondent geeft nog een ander voorbeeld van een zorgsignaal bij De Speeltuin. In dit voorbeeld gaat het om het zien van vieze oude kleren bij een kind. De respondent benoemt dat je op deze locatie op een informele manier met een ouder in gesprek kan gaan en bijvoorbeeld kan aangeven dat een collega de weg naar de kledingbank weet. Een andere respondent geeft aan dat ze hoopt dat de buurtbewoners wat makkelijker bij De Speeltuin binnenlopen en dat dit wat laagdrempeliger is dan Service Centrum West. Ze hoopt dat mensen dit doen, omdat je dan eerder bij de problemen bent, volgens haar. Ook geeft iemand aan dat het nu makkelijker is om mensen door te verwijzen, omdat je ze kan verwijzen naar De Speeltuin en niet naar Service Centrum West. *‘Dat is een ver-van-hun-bed-show. Dat is iets officieels, daar ga je niet heen (red. Service Centrum West)’*, zegt hij. Een andere respondent geeft tevens het volgende aan: *‘En kan ik voor iemand iets regelen als diegene ergens tegenaan loopt, dan doe ik dat. Ook al is het mijn klant niet, dat boeit niet. Maar die investering moet je doen, om het vertrouwen van die mensen ook te winnen. Dat je er ook wel voor hen bent als er wat is.’*

Structuur van het buurtteam

Een externe respondent geeft in het interview aan dat de kern van het buurtteam, het interne team is. Ze benoemt hierbij dat er geen sprake is van een eerste, tweede en derde schil, maar dat er een kern is dat fungeert als buurtteam en dat daarnaast externe partners samenwerken met het buurtteam. Daarentegen benoemt een andere externe respondent dat hij vindt dat er wel een schil om het interne team zit en wel een hele belangrijke, de woningbouw, de wijkagent, de schooldirecteur. Dat zijn, volgens hem, belangrijke partners, een soort ambassadeurs. Hij geeft ook aan dat die samenwerking dan heel belangrijk is, omdat je dan voorspellend kan werken. Wanneer je ook vanuit strategie werkt, is die samenwerking volgens hem ook heel belangrijk. Een externe respondent benoemt dat voor het zien van het grote geheel in de buurt, er een vaste externe groep nodig is. *‘Die ook ziet van hé, maar jantje gaat om met pietje en pietje met klaasje en die drie hebben allemaal een probleem, en omdat jij daar als zelfde persoon bij bent, kun jij ook heel vaak dingetjes koppelen aan elkaar.’* Ze benoemt hierbij dat er voorheen verschillende personen hieraan werkten en je niet het overkoepelend geheel zag. Ook benoemt deze externe respondent dat het goed is dat extern en intern zorgsignalen uitwisselen. Als voorbeeld hierbij benoemt deze externe respondent een situatie waarbij een gezin dreigt uit huis te worden gezet. Dit maakte dat zij vanuit zorg in overleg ging met het interne buurtteam om te vragen voor ondersteuning voor dit gezin.

Verschillende expertises van het buurtteam

Een respondent benoemt dat het volgens haar niet uitmaakt welke achtergrond je als professional hebt. Het gaat er volgens haar om wat je wilt uitstralen naar de mensen toe. Ze geeft aan dat er bij problemen wel gekeken kan worden welke professional met welke achtergrond en kennis het beste op dat probleem gezet kan worden. Een respondent benoemt het mooi te vinden dat de professionals van het buurtteam allemaal verschillend zijn en zich in de buurt begeven. *‘Dat maakt ook dat mensen naar diegene kunnen gaan met wie ze een klik hebben. En dat maakt het ook veilig.’* Ook geeft ze hierbij aan het belangrijk te vinden dat niet iedereen van alles in de buurt op de hoogte is, omdat mensen onbevangen hun verhaal kwijt moeten kunnen. Een andere respondent benoemt dat de verschillende expertises prima zijn, maar dat ze daarvoor niet in het buurtteam zitten. Zij vertelt dat het buurtteam apart is van wat je allemaal uit je functie doet. Hier voegt ze het volgende aan toe: *‘En ik vind het juist heel belangrijk, ik heb heel veel geïnvesteerd in de beheerder, ik denk, die moet je hebben, want anders heb je een speeltuin zonder beheerder, dan heb je helemaal niks. En die*

bewoners, vandaar dat ik er gisteren even een bak koffie ben wezen drinken. Helemaal geen doel, helemaal niks, alleen maar even kijken.'

Bereikbaarheid buurtteam

Een respondent beschrijft dat het buurtteam laagdrempelig moet zijn voor de buurtbewoners. Onder andere door aanwezig te zijn in de buurt. Hij benoemt hierbij dat de buurt het team niet als bedreiging moet zien, maar als een aanvulling. Over deze bedreiging benoemt hij dat bewoners mogelijk zwart werken en niet zitten te wachten op een hulpverlener die over de vloer komt. *'Dat heeft niks met die wijkcoach te maken, maar meer met diegene dat die weet van ik doe dingen die eigenlijk niet mogen en die mogen niet gezien worden. Ja, daarom wordt onze aanwezigheid niet door iedereen gewaardeerd.'* Volgens hem ontstaat hierdoor argwaan tegenover het buurtteam. Ook benoemt hij dat dit ook afhangt van de persoon. Deze respondent benadrukt, bij het zien of vermoeden van bepaalde punten op illegaal gebied, wat zijn functie is binnen de buurt en laat politiezaken over aan de politie. *'Als je in deze buurt wil blijven werken, moet je niet alles willen zien en horen.'* Een aantal respondenten benoemen dat de buurt profijt heeft van het feit dat er met een vast team wordt gewerkt en dat dit het laagdrempeliger maakt voor buurtbewoners om hulp te vragen. Een van hen benoemt dat, door het werken met een vast klein team, je kunt kijken naar een structurele oplossing en dat dit zorgt voor verbinding en vertrouwen in de buurt. *'Waardoor juist degene die een drempel ervaart, juist van zijn buurvrouw hoort, 'maar ik heb diegene en die zit hier in de wijk en die is heel lief', om toch die stap te maken om hulp te zoeken, want hulp zoeken is gewoon, ja, dan moet je wel een drempel over, je moet wel een stukje trots laten varen.'* Meerdere respondenten hebben het tijdens de interviews over hoe er contact komt met de buurtbewoners. Eén van deze respondenten zegt mensen wel in beeld te hebben, omdat het buurtteam elke woensdag bij De Speeltuin zit. Ze geeft aan dat je deze mensen moet gebruiken. Een andere respondent benoemt dat, wanneer er zorgsignalen vanuit de buurt of de buurtbewoners komen, dat zij dan gaan kijken wat de buurtbewoners er mee willen doen en of er mensen zijn die hier actief mee bezig willen gaan. Tevens wordt er door gesprekken gekeken of er mensen zijn die dit mogelijk zouden willen oppakken. De respondent zegt hierover het volgende: *'Nou goed ik heb wel een aantal mensen gesproken, dat ik denk van 'Oh, dat zou misschien wel kunnen'. Die zou je nog is persoonlijk kunnen vragen, volgens mij zou je er wel geschikt voor zijn, dus je kunt ze wat naar voren schuiven. Of je laat even aan de mensen zelf over en zo kan dat ontstaan en nou ja, als je dan zeg maar een aantal bijeenkomsten hebt met bewoners, dan kan die sleutelfiguur zich langzaam verder ontwikkelen.'*

Collectief oplossen

Verschillende respondenten benoemen het collectief oplossen van problemen. Er moet worden gekeken naar collectieve oplossingen wanneer er heel veel mensen met dezelfde problemen in de buurt zitten, benoemt een respondent. Een ander benoemt dat het buurtteam dit probeert en dat bewoners daar een actieve rol in kunnen gaan spelen. *'Dus dat is eigenlijk het plan. Om van individuele casuïstiek naar gezamenlijk te gaan.'* Een andere respondent benoemt dat de problemen ook kunnen worden gebruikt als aanleiding om elkaar te versterken. *'Dan ben je ook de grote problemen voor',* geeft zij aan. Zij signaleert deze problemen voornamelijk vanuit de meldingen die zij krijgt, maar daarnaast hoopt zij, en het buurtteam, informatie op te halen uit de intakes en de huisbezoeken. Daarnaast geeft een respondent een voorbeeld over het speelklimaat in de buurt. Hij geeft aan terug te krijgen uit de buurt dat ouders ontevreden zijn over het speelklimaat in de buurt. Door deze signalen op te pikken heeft hij met het buurtteam besloten de methodiek 'Buiten Bikkels' op te zetten.

Kracht

Een respondent benoemt dat door het werken vanuit een laagdrempelige centrale plek er misschien eerder aanspraak kan worden gemaakt op de kracht van de buurtbewoners: *‘Hé, maar nu je hier toch bent, was jij niet heel goed met handwerken?’* Ze benoemt hierbij dat dat soort connecties sneller worden gelegd. Een andere respondent benoemt dat een rol van het buurtteam het enthousiasmeren, het meenemen en goede ideeën planten is. De buurtbewoners een beetje een lift geven her en der, zegt ze. Ook vertelt ze het burgerinitiatief binnen het buurtteam nog wel een discussiepunt is. *‘We kunnen nog wel een beetje ideeën erin gooien en ze warm maken en mogelijkheden schetsen’ en dat ze (buurtbewoners) uiteindelijk ook denken: ‘Oh, wat leuk, ik ga hiermee aan de slag’. En daar zit nog wel wat in van, wanneer is het, wat is de rol van wie en wanneer blijft het een burgerinitiatief.’* Verder benoemen een aantal respondenten dat het buurtteam kan bijdragen aan de samenhang in de buurt. Een van hen benoemt dat je dan minder sociale problematiek hebt: *‘Je zult het wel houden, maar dan heb je wel meer steun aan elkaar.’* Een andere respondent benoemt dat het buurtteam vooral moet aansluiten bij de buurtbewoners en niet andersom. Je wilt ze activeren, zegt hij, dus willen we ze ondersteunen bij iets dat zij willen doen. *‘Ik zelf denk dat daar het zit en hoe dat precies moet en hoe je dan in contact moet, dat weet ik niet, want het klinkt heel idealistisch, maar ik denk wel dat we die kant op moeten.’*

4.3.2 Aandachtspunten werkwijze buurtteam

Vergadermomenten

Een respondent geeft aan dat ze vergaderen belangrijk vindt en benoemt hierbij dat de huidige vergadermomenten, één uur in de twee weken, dan ook tot acties moeten worden omgezet. Ze zegt hierover het volgende: *‘En ik merk dat we nu zes keer bij elkaar zijn geweest, maar we hebben het steeds over de huisbezoeken, over de bikkeltraining, en wat mensen allemaal vertellen... En dan denk ik, als je dit elke week gaat doen, dan haak ik af. Je moet het hebben over hoe wij, gebruik makend van die speeltuin, bewoners actief gaan maken.’* Een ander respondent benoemt dat zij aan het einde van de vergaderingen zich leeggezogen voelt. *‘En als ik leeggezogen raak, dus moe wordt van een vergadering, dan klopt er iets niet. Je moet er energie van krijgen.’*

Verschil wijkcoaches en welzijnswerkers

Meerdere respondenten noemen een verschil in werken en cultuur tussen de wijkcoaches en welzijnswerkers. Een respondent denkt dat de wijkcoaches al meer gericht zijn op bewoners, omdat zij daar al langer mee werken. Zij willen dat de bewoners het zelf doen en dat de hulpverlening ondersteunend is. Ze zegt hierover: *‘En dus niet, wij zijn de professionals, wij geven een bikkeltraining, want dat is goed voor de buurt. Nee, andersom. Vindt de buurt het belangrijk dat er een activiteit komt, voor kinderen? Dat moet je eerst weten...’* Ook benoemt een respondent dat de hulpverlening al jarenlang gewend is om de problemen voor de mensen op te lossen en voor hen beslissingen te maken. Hij denkt niet dat dat de goede manier is. Een ander benoemt: *‘Wij zijn er veelal om te ondersteunen, daar denken mensen ook wel eens anders over... Wij hebben een ondersteunende rol in die leefbaarheid, daar kunnen wij heel veel in doen. Maar ja, dan moeten mensen zelf wel willen, want als ik laat maar zeggen denk van goh die achterpaden moeten schoon blijven, en vervolgens gooien alle buurtbewoners vuilniszakken daar neer, ja, dat lost voor mij natuurlijk niks op.’*

Richting van het buurtteam

Een respondent benoemt dat niemand van het buurtteam zich verantwoordelijk voelt waar ze naar toe gaan. Dit komt, benoemt hij, omdat ze niet weten waar ze naartoe gaan. Vervolgens zegt hij: *‘Ik denk dat iedereen een ander beeld daarover heeft.’* Een andere respondent benoemt dat de discussie binnen het buurtteam draait om *‘Wie zijn we dan?’*. Ook vraagt hij zich af waarom er nog geen buurtbewoners bij zitten, omdat het buurtteam een middel is om goed bij de bewoners te komen. Een ander geeft aan dat sommige mensen binnen een jaar al resultaten willen zien. Terwijl

de respondent graag eerst wil investeren. Tevens benoemt iemand dat de verschillende disciplines een eigen expertise moeten ontwikkelen op het collectivieren van casussen. Hierbij moeten ze een eigen strategie en visie gaan ontwikkelen, benoemt de respondent. Een ander benoemt daarnaast dat ze nog te weinig in de netwerken van de buurtbewoners zitten en dat er nog veel gedaan moet worden voordat ze alle verbindingen kunnen leggen.

Communicatie

Een respondent vraagt zich af of ze alle informatie moet willen weten die aan bod komt binnen het buurtteam overleg. Ze benoemt hierbij: *'Als ik er geen invloed op heb, wil ik het dan wel weten? Als ik er geen invloed op hoeft te hebben.'* Haar optiek is dat je niet alles hoeft te weten wat iedereen in de wijk doet. *'En omdat het ook gewoon heel veel en heel vol is. En ik wil gewoon niet dat het iets van mijn onbevangenheid wegneemt.'* Daarnaast geeft een respondent aan dat wanneer je in gesprek gaat met bewoners, je rekening moet houden dat je aansluit op hun taalniveau en dus niet altijd op hoog niveau in gesprek moet gaan. Daarnaast zegt hij dat je ook niet boven de mensen moet gaan staan.

Deventer buurtteam

Een respondent benoemt dat een aantal leden van het buurtteam de wens hebben van het Deventer buurtteam. Zij benoemt hierover dat deze leden een verwachting hebben hoe het buurtteam moet gaan draaien. *'Het einddoel kan hetzelfde zijn, want dat is het resultaat in je wijk, alleen de vorm waarin kan anders zijn. En ik denk dat dat wat meer losgelaten moet worden en meer kijken, het groeit wel, het komt wel, laten we elkaar vinden op gelijke dingen en wat minder krampachtig alles samen moeten willen.'* Ook geeft deze respondent aan dat zij in Enschede vanuit een gevestigde orde van De Speeltuin beginnen en dat dit heel anders is dan de werkwijze van het buurtteam in Deventer. Dit wordt ook benoemd door een andere respondent. Zij geeft aan dat het buurtteam van Deventer heel anders is ontstaan dan dat het buurtteam in Stevenfenne is begonnen. Het buurtteam in Deventer is ontstaan doordat er een ruimte is en daar is een professional gaan zitten, vervolgens zijn daar mensen op af gekomen en afhankelijk van de vragen die naar voren kwamen zijn er disciplines aangehaakt. In Stevenfenne is het zo dat vanuit een bestaande structuur, namelijk De Speeltuin, spreekuren worden gehouden en van daaruit proberen de buurtteam-leden een team te vormen. Daarnaast zijn er volgens deze respondent al mensen die zich begeven bij De Speeltuin en komt het buurtteam daarin. Ze geeft aan dat ze denkt dat het verschil in verwachtingen iedere keer terugkomt op het verschil tussen Deventer en Stevenfenne.

Een respondent benoemt dat De Speeltuin laagdrempelig is voor de buurtbewoners, maar dat het wel lastig is dat als je er met problemen heen gaat er ook andere mensen bij zitten: *'Want ja ik kan me voorstellen, je praat over je incontinentie, ik noem maar wat, dat je niet wilt dat de hele buurt erbij zit. Nee, dat is niet handig denk ik.'* Hij benoemt hierbij dat je daar rekening mee moet houden waar je afspreekt. Maar er wordt ook het volgende benoemt door een andere respondent: *'Ja, maar het valt mij op dat heel veel mensen dat eigenlijk niet zo hebben, die vinden dat eigenlijk allemaal wel prima [red. om af te spreken op locatie De Speeltuin].'*

Afwachten of uitvoeren

Een respondent benoemt dat iedereen graag wil helpen en hulpverleners. De buurtteam-leden hebben dat ook in het vizier, volgens de respondent. Maar hij stelt dat de leden af en toe wat meer achterover mogen leunen en wachten op initiatieven van bewoners. In een andere uitspraak benoemt deze respondent het volgende: *'Ja het zijn allemaal helpende mensen, die allemaal graag helpen inderdaad, maar soms is dat een hele verkeerde beweging, want dan gaat, want dan worden mensen afhankelijk van je.'* Hierbij benoemt hij dat de buurtbewoners voorop moeten blijven en moet blijven vragen aan de bewoners wat zij willen dat het buurtteam gaat doen. *'En dan moet je een tijdje niks doen en dan komt er vanzelf weer een vraag, dan ben je weer een stapje verder inderdaad, dus ook tijd voor nemen inderdaad.'* Een andere respondent benoemt dat er goed

gekeken moet worden of het buurtteam deze ideeën graag wil uitvoeren of dat ook daadwerkelijk de bewoners zelf dit graag willen. Hij benoemt dat het buurtteam hier echt voorzichtig in moet zijn. Ook wordt er een voorbeeld genoemd door een respondent: *‘Kijk als wij als gemeente wat willen organiseren, zegge een opschoondag, wie doet er mee? Dan komen er zes mensen... Maar als de buurt daar zelf aan zet is, of er zou nog iets tegenover staan of het komt uit die buurt, dan heb je veel meer draagvlak. Want anders zeggen ze, ja de gemeente die wil dat wij gaan schoonmaken, ja dat moeten ze zelf doen.’*

Kracht

Een respondent benoemt dat het buurtteam veel kan doen met de krachten uit de buurt. Ze geeft ook aan dat het buurtteam zowel de positieve als de negatieve punten, dus zowel de zorgen als de krachten, kan bundelen. Hierbij kan het buurtteam, volgens haar, verbindingen leggen met bewoners onderling of met andere organisaties. Daarnaast geeft ze aan dat dit zowel op individueel niveau kan als in het collectieve. Een andere respondent benoemt dat ze denkt dat de kans klein is dat het buurtteam de krachten uit de buurt goed kan benutten. Ze geeft aan dat ze denkt dat men het altijd moet proberen, maar dat ze niet weet of dit ook altijd wel lukt. *‘Jaa, ik denk wel dat je moet oppassen dat je niet, want iedereen wil een projectje, je wil natuurlijk dat mensen participeren, dus want uit verschillende instanties wordt daar iets mee gedaan, omdat je natuurlijk de buurt ook op een hoger niveau wil tillen. Maar de vraag is volgens mij, Moet dat dan altijd vanuit de kracht van de bewoners komen? Is dat dan altijd de oplossing? In de theorie wel, vanuit de kracht van.. Maar werkt dat ook vanuit de praktijk? Hoe werkt dat dan?’* Een andere respondent geeft nog aan dat door goed inzicht te krijgen in wat er in de buurt speelt, het buurtteam kan bepalen wat je kan beïnvloeden en wat niet, er zijn volgens haar namelijk veel invloeden in de buurt. Dit kunnen bepalen vindt zij de kracht van de verschillende disciplines.

Over de kracht van de buurtbewoners benoemt een respondent dat het hier gaat om een echt volksbuurtje en dat daar veel meer uit te halen is, als de mensen zich betrokken voelen. *‘Maar dan moet je ook dicht bij de mensen zijn en dan moet je luisteren naar hun initiatieven en dan moeten wij ervoor zorgen dat zij in staat worden gesteld om de initiatieven ook om te zetten tot een werkelijk iets. Want dan zet je ze in hun kracht en dan daar ondersteunen waar die ondersteuning nodig is en mensen de rest zelf laten doen.’* Ook benoemt een respondent dat het voornamelijk van belang is dat initiatieven gevolgd worden die buurtbewoners belangrijk vinden, met daarbij een beetje sturend uitbouwen. Tevens benoemt een respondent het weg kunnen zetten in het voorliggend veld, oftewel preventief hulpverlening. Zij benoemt hierbij dat er niet direct hulpverlening op gang moet komen, maar dat buurtbewoners elkaar ook kunnen helpen.

4.4 Samenwerking buurtteam

In dit subhoofdstuk worden de positieve en aandachtspunten van de samenwerking binnen het buurtteam beschreven. De vragen, gaande over dit onderwerp, zijn alleen gesteld aan respondenten die werkzaam zijn binnen de kerngroep van het buurtteam. De reden hiervoor is dat het onderzoek zich richt op onder andere de interne samenwerking van het buurtteam.

4.4.1 Positieve punten samenwerking

Een respondent benoemt dat de samenwerking van het buurtteam hecht is. Hij benoemt hierbij: *‘We weten elkaar wel te vinden met zorgsignalen. En dan bedoel ik ook eigenlijk van, ‘Pietje’ heeft kleding aan waarvan ik denk van weet je wel dat is versleten, hij kan eigenlijk wel een beetje hulp gebruiken. Dan zal ik ook met de ouders van ‘Pietje’ gaan praten van hé, ik ken misschien wel iemand die heeft kleding over, ik weet waar je terecht kan, die kan jou helpen, zou je dat willen? Dat soort dingen.’* Ook benoemt deze respondent dat ze elkaar aanvullen, door gezamenlijk op te trekken en

gezamenlijke activiteiten neer te zetten. De respondent merkt dit ook met het doorverwijzen van vragen van mensen. Een ander benoemt dat de samenwerking goed verloopt, de leden elkaar kennen en ze best wel korte lijnen hebben. Een aantal respondenten zijn positief over de samenwerking rondom de huisbezoeken en intakes. Een respondent benoemt dat je in de praktijk de samenwerking meer op zoekt, omdat je elkaar ziet. *'Dus het fysiek ontmoeten draagt bij aan de samenwerking denk ik.'* Hij benoemt als ander positief punt van de samenwerking, dat deze nauw is.

Samenwerking verschillende disciplines

Tevens benoemt een andere respondent dat je elkaar nu snel weet te vinden los van welke organisatie je komt, maar benoemt daarbij dat de leden aan elkaar moeten wennen. Een aantal respondenten geven aan dat ze het positief vinden dat verschillende disciplines iets aan gaan met elkaar: *'Nou, wat ik positief vind, is dat wij als eersten nu gaan denken aan een buurtteam met een aantal mensen, en of je nou van Alifa, Sven of het Wijkteam komt, je gaat daar wel heen, je zet je daar wel voor in.'* Ook benoemt de respondent dat hij het een mooi proces vindt om mee te maken. Een ander noemt hierover: *'Het positieve vind ik, dat je met elkaar iets aangaat, vanuit een verschillende discipline, om de bewoners in de buurt te helpen, dat is onze gemeenschappelijke noemer en vanuit die verschillende disciplines en nu in hele nauwe samenwerking dat is, dat is wel even zoeken. Maar ik merk dat die bereidheid er is, daar zitten wat hobbeltjes en daar moeten we het over hebben en dat is alleen maar goed.'*

4.4.2 Aandachtspunten samenwerking

Beginfase

Wanneer er gesproken wordt over eventuele aandachtspunten voor de samenwerking van het buurtteam wordt door veel respondenten benoemd dat de samenwerking nog niet optimaal verloopt. Door sommigen wordt hierbij genoemd dat dit logisch is omdat ze nog niet zo lang fungeren als buurtteam. Ook geeft een van deze respondenten aan dat ze net begonnen zijn en dat het nog wennen is wat nu eigenlijk de inhoud is en welke kant ze op willen met z'n allen. Hij voegt daaraan toe: *'Het belangrijkste is gewoon aanpakken en doen.'* Tevens wordt door meerdere personen benoemd dat het verschil tussen welzijnswerkers en wijkwerkers nog erg zichtbaar is. Een van de respondenten zegt hierover het volgende: *'Ja, nou, de samenwerking is er eigenlijk nog niet. Ervaar ik. Er is een groepje welzijnswerkers en er is een groepje wijkcoaches, en iedereen doet z'n eigen ding. En ik merk ook dat het soms ook nog wel botst, dat ieder z'n eigen eilandje wil bewaken.'*

Toekomst

Meerdere respondenten benoemen over de toekomst van de samenwerking van het buurtteam dat er geen afzonderlijke teams of zogenoemde eilandjes meer hoeven te zijn. Een respondent benoemt hierover dat de leden elkaar meer moeten begrijpen, korte lijntjes, snel reageren op wat ze zien in de buurt. Een andere respondent benoemt dat de scheiding tussen welzijn en zorg er dan niet meer naar de buitenwereld is. *'Dus ik ben gewoon medewerker van het buurtteam. Als je daar nou de verdieping in gaat, kun je een bewoner nog wel uitleggen van ik ben eigenlijk van welzijn, maar in principe zal dat voor de bewoner gewoon een worst wezen, want die wil gewoon geholpen worden. Dus dat we wel opereren vanuit het buurtteam zelf.'* Tevens benoemt een respondent over de samenwerking dat niet iedereen op hun eigen 'eilandje' moet blijven werken, maar dat ze gewoon moeten kijken wat helpend kan zijn voor de buurtbewoners. Zij geeft ook aan dat het niet andersom moet zijn, dat de buurtbewoners zich aan het buurtteam moeten aanpassen.

Vershil in visie

Ook wordt door een groot aantal van de respondenten aangegeven dat ze een verschil in visie zien tussen de buurtteam-leden. Een respondent zegt hierover het volgende: *'We hebben allemaal het doel... we willen een stap verder komen met de buurt en soms moeten we dan ook gewoon een stap*

zetten en dan moet ook gewoon een frisse wind zeg maar door de wijk. En dan is het even afstemmen met elkaar van hoe pakken we dat aan eigenlijk. Ik heb daar een andere mening over en de wijkcoach heeft daar een andere mening over en ja goed die discussie gaan we dan aan en dat is soms ook wel eens pittig.’ Echter benoemt een andere respondent dat zij niet weet of iedereen al een einddoel heeft geformuleerd.

Tevens wordt er benoemd dat er verschil is in visie over het aansluiten van buurtbewoners bij het buurtteam. Eén van de respondenten zegt hierover het volgende: *‘En dat is ook nog niet zo goed binnen het team... hè dat heb je wel gezien met de samenwerking... Dat is nog niet zo goed besproken, want de een staat er wel open voor dat de bewoners mogen aansluiten en de ander weer niet. En binnen het team moeten dus gezamenlijk daarvoor gaan, ja of nee hè, anders werkt het ook voor bewoners niet. En zoals op dit moment de vergaderingen lopen om te overleggen, van ja er is gewoon helemaal geen structuur en ik denk dat het voor bewoners ook echt niet prettig zou zijn. Misschien moet we toch iets meer op gang komen voordat er echt ook bewoners betrokken worden.’* Een ander benoemt dat zijn discipline werkt vanuit bewoners in de lead en hij merkt dat de andere discipline bezig is met resultaten. Hij voegt hieraan toe dat de verschillende disciplines nog meer tijd nodig hebben om dichterbij elkaar te komen en hier niet te snel in moeten gaan. Eén van de respondenten benoemt tevens dat er nog wel wat discussie is tussen welzijns- en wijkwerkers omtrent het burgerinitiatief. Ze geeft aan dat welzijn echt vanuit het burgerinitiatief wil werken en dat zij dat zeker ook belangrijk vindt, maar dat ze daarnaast ook vindt dat het buurtteam dat op gang kan brengen en kan motiveren naar de burgers toe. Zij is van mening dat als je bijvoorbeeld een buurthuis of inloophuis wilt hebben, dat je dat eerst moet gaan opzetten en dan de bewoners moet prikkelen en motiveren om daar verder mee aan de slag te gaan. Een andere respondent benoemt naast het verschil in visies, ook het verschil in rollen en achtergronden lastig te vinden. Tevens geeft een ander hierover het volgende aan: *‘Dat we nog aan het aantasten zijn en aan het afstemmen zijn, hoe we dat vorm moeten geven en dat is altijd een hele interessante, maar soms ook wel lastig. Dus ik vind het wel heel leuk, maar je merkt wel dat je vanuit een andere discipline werkt en je merkt ook dat, ik, ik werk voornamelijk alleen en dat doen de wijkcoaches eigenlijk ook, die hebben hun eigen casussen en dat merk je ook. Dus we moeten dingen met elkaar delen.’*

Beschikbare tijd

Een van de respondenten spreekt zich uit over de tijd die de leden in het buurtteam steken. Het ene lid heeft meer energie voor het buurtteam, dan het andere lid, omdat het andere lid het ontzettend druk heeft. Een aantal respondenten benoemen dat de leden van het buurtteam voornamelijk bij elkaar komen voor overlegmomenten en missen deze samenwerking in de praktijk. Een respondent benoemt hierover dat er agendapunten tijdens de vergaderingen besproken worden en hier acties uit voortvloeien, maar dat deze blijven liggen. Ze geeft aan dat deze agendapunten dan tijdens volgende vergaderingen opnieuw worden besproken. Ze benoemt hierover dat de knoop moet worden doorgehakt en dat er concrete afspraken missen. Een andere respondent benoemt dat zij duidelijkheid vanuit de leiding mist.

Verschillende expertises

Meerdere respondenten benoemen als aandachtspunt dat niet iedereen op de hoogte lijkt te zijn van elkaars expertise. Een respondent benoemt hier het volgende over: *‘Dus ik denk dat het goed is die samenwerking, maar het is wel gewoon het moet nog meer gaan lopen zeg maar en ja wij of zij zouden daar meer gebruik van kunnen maken zeg maar. Van elkaars expertise. Want dan is het denk ik ook belangrijk om van elkaar op de hoogte zijn van wat doen we nou eigenlijk?’* Hierbij benoemt ze als voorbeeld dat een huisbezoek voor haar idee niet heel soepel verliep. Door de manier van communicatie tussen haar, haar collega en de bewoner, merkte zij dat haar collega niet op de hoogte was van haar expertise. Eén van de respondenten merkt het verschil dat de wijkcoaches waarschijnlijk met de opdracht zitten dat de hulpverlening goedkoper moet en dat er zoveel

mogelijk problemen voorliggend weggezet moeten worden. Ze benoemt hierbij dat dit een andere manier van werken is voor een deel van de buurtteam-leden.

Opbouw samenwerking

Tevens benoemt een respondent dat hij denkt dat de samenwerking intensiever en makkelijker wordt. Hij zegt daarbij: *'Nu wordt het nog heel erg vormgegeven door de groep waaruit we vergaderen, en dat het straks veel meer vormgegeven wordt door, goh ik zie dit, kun jij daar wat mee, kan ik daar wat mee? En dat het overleg meer is als verantwoording waar je mee bezig bent en als bewaking van de grote lijn en ik heb het idee dat het nu nog heel erg is, het kaderen van waaruit we opereren.'* Een ander geeft aan dat het opbouwen van de samenwerking binnen en buiten het buurtteam te maken heeft met vertrouwen. Mensen leren elkaar kennen door de jaren heen, hoe beter dat is, hoe makkelijker je samenwerkt. Hij geeft ook aan dat hoe beter het vertrouwen is, hoe beter je weet wat je aan elkaar hebt.

4.5 Kracht Stevenfenne

In dit subhoofdstuk wordt beschreven welke krachten de respondenten zien in de buurt Stevenfenne. Aan het einde van dit subhoofdstuk wordt een aantal succesverhalen weergegeven. Deze succesverhalen zijn letterlijk overgenomen van de interviews en zullen allen als citaten worden weergegeven.

4.5.1 Resultaten kracht Stevenfenne

Overlevingskracht

'Als er niet zoveel kracht zat in Stevenfenne, waren er niet zoveel problemen', zegt een respondent. Ze benoemt dat men ontzettend sterk moet zijn, als men wil overleven. Ze neemt als voorbeeld het schuldenprobleem van mensen in de wijk. Ze zegt hierover het volgende: *'Maar zolang je nog boos wordt, je opwindt, het allemaal niks vindt, dan denk ik, er zit zoveel kracht in die wijk, juist omdat er zoveel problemen zijn zit er zoveel kracht.'* Wel benoemt ze dat die kracht niet altijd even positief door de mensen wordt ingezet. Deze respondent benoemt dat de krachten van de mensen op de positieve manier ingezet kunnen worden, als je perspectief biedt aan hen. Een andere respondent geeft ook aan dat veel mensen moeten overleven en dat deze mensen toch veel dingen weten te vinden of weten te doen en dat er veel kracht in zit dat deze mensen het toch maar redden allemaal.

Saamhorigheid

Meerdere respondenten hebben het over de saamhorigheid in de buurt. Meerdere respondenten benoemen dat er soms activiteiten in de buurt worden georganiseerd. Een respondent benoemt hierbij dat het dan om bepaalde straten van de buurt gaat. Ook wordt er door respondenten benoemt dat De Speeltuin ook activiteiten organiseert voor de buurt en mensen daar betrokken bij zijn. Een ander benoemt over de aanwezige activiteiten in de buurt het volgende: *'Nou koester dat vooral, want alle initiatieven die van de mensen zelf komen, die moet je koesteren, want dan hoeft daar geen hulpverlening op.'* Een ander noemt dat jongeren die vertrekken uit de wijk, later graag terugkomen vanwege deze saamhorigheid.

Sociale cohesie

Een andere respondent geeft aan dat het de sociale cohesie is die in sommige straten heel hoog is. Ze vertelt dat de bewoners op elkaar letten, zolang het niet doorslaat tot irritatie, is dat volgens haar prima. Tevens geeft iemand aan dat de mensen elkaar in De Speeltuin ook wel helpen. De bewoners

die daar zijn, weten het een en ander van elkaar en helpen elkaar wel verder, volgens deze respondent. Daarnaast geeft een ander het volgende aan: *‘Wat wel zo is, waar ik me verbaasde, maar meer in positieve zin, dat je hebt, ondanks, dat ervan buitenaf naar de wijk wordt gekeken als een probleemwijk, op het moment dat je inzoomt, dat er gewoon heel veel positieve krachten zijn, dat mensen elkaar goed weten te vinden en dat maar heel beperkt zicht hebt dus op zo’n wijk en dat is dan vaak heel probleemgericht. Terwijl daar zit een wereld achter dat helemaal niet met problemen bezig is en elkaar gewoon ondersteund en weet te vinden, clubjes vormen en leuke dingen doen. En dat is eigenlijk, als je het hebt over een eye-opener, dan heb je dat erbij.’* Een respondent benoemt dat het een typerende buurt is, wat het voor de hulpverlening een ‘kanswijk’ maakt. Hij benoemt hierbij dat de mensen wel vrij open zijn. Een andere respondent benoemt: *‘Nou wel een beetje het hart op de tong, dat soort dingen kom je tegen. Ook wel een kracht in de wijk, in die zin dat ze wel een eigen identiteit hebben.’*

Betrokken- en behulpzaamheid

Daarnaast wordt door meerdere respondenten ook betrokkenheid en behulpzaamheid benoemd. Een respondent benoemt dat het een volksbuurtje is en dat iedereen elkaar kent en dat hierdoor mensen met elkaar praten wanneer er wat is. Tevens benoemd iemand als voorbeeld dat ze bij De Speeltuin moeders met elkaar in gesprek zag gaan en dat iemand had gevraagd aan een hoogzwangere vrouw dat ze graag wilde helpen, als ze hulp nodig had met iets. *‘Nou, dat is toch hartstikke mooi?!’,* benoemt deze respondent. Een ander benoemt ook te zien dat de mensen elkaar helpen en dat ze elkaar in hun waarde laten. Tevens geeft zij aan dat ze veel vrijwilligers bij De Speeltuin ziet die dingen willen doen. Ze vindt dat de betrokkenheid in die vorm dus groot is. Eén van de respondenten geeft aan de betrokkenheid van de mensen heel erg positief te vinden. Ze benoemt de halloween optocht als leuke activiteit die is georganiseerd door de bewoners. Wel geeft ze aan dat het niet altijd op de ideale manier gaat, maar dat je dit vooral moet laten gaan, juist omdat die betrokkenheid er is. Een respondent benoemt dat de buurtbewoners voor elkaar klaar staan. *‘Ze klagen wel over elkaar, maar als ze er voor de straat of voor de wijk moeten zijn, dan zijn ze er wel voor elkaar, dus dat is ook wel mooi om te zien.’*

Actie ondernemen

Een aantal respondenten benoemen dat buurtbewoners elkaar aanspreken op gedrag. *‘Ja dan word je ook wel even met de auto gestopt van, goh hé wil je even rustig aan doen, hier lopen ook kleine kinderen.’* Ook benoemt deze respondent dat er geen politie wordt bijgehaald, maar dingen worden zelf opgelost. Een andere respondent noemt: *‘Wanneer kinderen papiertjes in de speeltuin gooien, dat andere ouders dan zeggen van hé dat mag niet. En dat komt ook puur door de beheerder hoor, die is heel zuinig op zijn speeltuin.’* Een tweetal respondenten benoemen de meldingsbereidheid van de buurtbewoners als kracht. Een van hen noemt hierbij dat je eigenlijk een tweedeling hebt, de ene helft vindt het allemaal prima (en meld niet), maar er zijn ook mensen die wel bereid zijn om te melden.

De Speeltuin

Ook wordt De Speeltuin als kracht benoemt door verschillende respondenten. *‘Ja wat is er mooier dat jij vakantie hebt en dat jij dan ergens kan gaan zwemmen op een speeltuin, waar je lekker kunt spelen, waar je thuis voelt, bij wijze van spreken, dat is gewoon ideaal.’* Ook benoemen respondenten dat er op zo’n locatie veel informatie naar boven komt of signalen. Een respondent benoemt dat op locatie De Speeltuin de moeders elkaar ondersteunen. Ze controleren samen de kinderen en delen met andere kinderen bijvoorbeeld limonade. Een andere respondent benoemt dat de kracht is dat mensen naar elkaar omkijken. Ook benoemt iemand dat dit geldt voor een aantal specifieke straten. Een respondent benoemt dat er best veel kinderen in de buurt wonen en dat dit een kracht is. Je kan de kinderen op weg helpen en de buurt helpen op te bloeien in de toekomst, zegt de respondent. Ook wordt hierbij benoemt dat je via kinderen de ouders ook

eventueel kan beïnvloeden. *‘Dus als je een activiteit organiseert voor kinderen, en ouders gaan dan mee, en ouders gaan in gesprek met andere ouders.’* Een andere respondent benoemt dat ouders in deze buurt voor 180% voor hun kind gaan. Ook wordt de jongerenwerker die in dienst is van de school benoemt als kracht voor de buurt door een respondent. *‘En daarmee voorkomen we heel veel problemen en escalaties bij kinderen. En hebben kinderen ook weer een vertrouwenspersoon op de school, waar ze hun verhaal aan kwijt kunnen.’* Ook benoemt deze respondent als kracht dat de school werkt met het positieve behavior support. Een systeemstructuur en veiligheid kan bieden door het geven van complimenten en het benoemen van gewenst gedrag.

Wijk-gevoel en behulpzaam

Een van de respondenten benoemd dat de mensen die blijven wonen in Stevenfenne echt een wijk-gevoel hebben en dat dit absoluut een kracht is. Hij zegt hierover het volgende: *‘Dus je hebt stevenfenne en echt stadsveld en dit is dus ook echt ‘Stevenfenne’. Dat soort dingen hoor je terug en dat is een soort echt, geaardheid met de grond zegt maar, waar mensen wonen.’* Een ander benoemt dat de diversiteit van de buurt een kracht is. *‘Nou ja, ik denk dat ondanks de grote diversiteit in breed opzicht, de verdraagzaamheid nog wel redelijk te doen is, ook al zijn er genoeg voorbeelden van conflicten en moeilijkheid hoe mensen met elkaar omgaan, maar dan heb ik het over diversiteit in culturen, in normen en waarden en ja ik vind wel dat sommige mensen best wel op de proef worden gesteld, van, om in een buurt te wonen, waar mensen wonen die nogal afwijken van hun eigen normen. En dat het je toch lukt om met redelijke tevredenheid te wonen.’* Ten slot geeft een respondent aan dat er een zwakte is die ook als kracht gezien kan worden, bemoeizuchtigheid. Hij benoemt dat als iemand zich met de buurt bemoeit dat de buurt zich dan ook met hem bemoeit. Hij noemt dit ook wel behulpzaam. Hij geeft hierbij als voorbeeld dat wanneer er een vrouw in de wijk komt en die wordt lastiggevalen door haar ex-man, dat de buurt daar ook iets van zal vinden en die zal zich ermee gaan bemoeien.

4.5.2 Succesverhalen

Uit de interviews zijn meerdere succesverhalen naar voren gekomen. Een succesverhaal is een verhaal waarin, in dit geval, een sleutelfiguur uit Stevenfenne verteld over een situatie waarin een buurtbewoner zijn of haar kracht effectief heeft ingezet. Er is gekozen om deze verhalen te citeren, omdat dit naast de krachten van de buurt, een goed beeld geeft van een aantal positieve aspecten uit de buurt.

1. *'Ik heb nog wel een ander mooi voorbeeld van een kracht, die vond ik topgaaf. Daar komt een opa binnen en die woont om de hoek, die heeft geen enkel kind op school, weet ik veel. Die zegt: 'Ik heb naar het journaal gekeken, gisteravond en ik hoorde dat sommige kinderen niet mee kunnen op schoolreisje, omdat ouders geen geld hebben, hoe is dat hier?'. Ik zeg: 'Nou in Enschede hebben we de stichting leergeld, daar kun je als ouder een tegemoetkoming aanvragen'. Hij zegt: 'Van ja, want ik vind dat wat en dan heb ik gehoord dat schoolreisje ongeveer 25 euro kost'. Hij zegt: 'En ik wil wel voor acht kinderen betalen'. En dat is dan een buurtbewoner die niets met de hele school, geen kleinkinderen, helemaal niks. Dat vind ik topgaaf, de betrokkenheid is dat vooral.'*

2. *'Ik had laatst een mooi succesverhaal in de wijk, dat was een oudere dame die eerst veel problemen had met haar syrische buurmannen. We hebben daar best lang gezeten en ze had eerst niet echt contact met haar buurman, en ze hebben daar allemaal heel diepe tuinen en haar man was de heg, als afscheiding tussen de tuinen, aan het knippen en snoeien, ik weet het verhaal niet heel goed meer, maar eindstand was dat ze zo in contact kwamen, dat de buurman ging helpen met schoonmaken en opruimen en knippen.....*

Ja ze waren eigenlijk aan het klagen van, ik kom niet in contact met die mensen, taalbarrière, en daar deugde eigenlijk niks van, maar met dit verhaal kwam het er uiteindelijk wel op neer dat haar partner het voor elkaar heeft gekregen dat hun ook die heg gingen knippen. Ja want die mensen spraken helemaal geen Nederlands en Engels ook amper, en met gebarentaal hielpen ze elkaar dan eigenlijk, ja, dat was wel heel mooi om te horen. Ja, en zo zie je dat het eigenlijk geen onwil is, maar meer machteloosheid of onkunde, gewoon niet weten hoe het moet, hoe het hier werkt. En dat het dan uiteindelijk wel voor elkaar is gekomen.'

3. *'Ik heb heb toen, op een geven moment had ik twee spaanssprekende kinderen en niemand bij ons spreekt spaans en toen heb ik een berichtje de school uit gedaan van: 'Jongens we hebben twee kinderen, die kunnen niet naar de speciale taalschool, wat zou heel fijn zijn, dat stel dat iemand een half uurtje in de week overneemt om met die kinderen Nederlands te gaan doen, spelling, schrijven'.*

En binnen no-time had ik vijf ouders die zich daarvoor aanmelden en die hebben twee keer een half uur per dag aangeboden om met die kinderen bezig te gaan en die kinderen spreken nu perfect Nederlands. Nou ja, aan de bovenkant dan.'

4. *'Ja, we hebben bijvoorbeeld de P. van de Hoekstraat, volgens mij valt dat net wel binnen Stevenfenne, dacht ik, daar hebben we toen met de hele buurt, hebben we het idee gehad van, we willen dat pleintje voor de deur oppakken, dat moest helemaal veranderd worden. Daar was het een*

puinhoop, dat was niet mooi meer, daar hebben we een soort speel-klimboom gemaakt, nieuwe bankjes neergezet, nieuwe beplanting erin. En dat is iets waar de buurt op dat moment dan ook trots op is en wat dan ook goed geslaagd is. Kijk, en dan krijg je wel saamhorigheid in die wijk, dat verbindt wel met elkaar en dat is wat je wil. En dat is in die wijk een succesverhaal.'

5. *'Het feit dat erkend wordt dat Stevenfenne het verdient om erop in te zetten, vind ik een succesverhaal. Dat een aantal jaren geleden bewoners zich toch hebben georganiseerd en met alle ups en downs en toch dat die wijk gerenoveerd is, dat die erkenning is geweest, dat zo'n speeltuin, los van het feit dat ze het soms op een klungelige manier organiseren, wel mensen aan zich weet te binden, wel er nog steeds is, wel activiteiten organiseert, wel in staat is om een Fifa neer te zetten waar meer dan 100 kinderen op af komen, dat vind ik succesverhalen.'*

6. *'[Ouders komen bij elkaar over de vloer, praten over kinderen die buitenspelen, als er wordt gedeald] Dat is een succesverhaal en ik vind het ook succesverhalen als je kijkt naar de verhalen die we ophalen bij de huis aan huis bezoeken, hoe open mensen zijn, de dingen die ze vertellen, dat is ook allemaal natuurlijk puur kracht. Ja, dat vind ik een succesverhaal.'*

7. *'Wat je nu al merkt, is ik had, even een voorbeeld, er was iemand die is voor ons moeilijk te bereiken en collega waar zij in de caseload zat is op zwangerschapsverlof gegaan, die heeft aan mij overgedragen: 'Het zou toch mooi zijn als we haar kunnen spreken, er zijn problemen, kinderen in huis, we moeten wel zicht krijgen', maar die vrouw heeft een keer aan de bel getrokken en daarna eigenlijk niet meer de deur opgedaan. Maar die belt mij nu op: 'Zeg maar hé, ben jij niet van de speeltuin?' en toen was het: 'Eh, oh ja, ja, ja!', ja weet je dus dat is voor haar nu ook, in die zin, moeilijker loslaten, omdat ik weet nu wie zij is, zij weet wie ik ben en ik mocht ook meteen langskomen, dus weet je het was, dus in die zin heeft dat ook wel kracht als je zegt: 'Wat is de meerwaarde?', als je fysiek ergens aanwezig bent, waar mensen toch ook wel samenkomen.'*

4.6 Sleutelfiguren

In dit subhoofdstuk wordt beschreven hoe de respondenten toekomstige sleutelfiguren zien, het gaat hierbij voornamelijk om informele sleutelfiguren.

4.6.1 Resultaten sleutelfiguren

Draagvlak

Meerdere respondenten benoemen dat sleutelfiguren draagvlak in de buurt moeten hebben.

‘Eigenlijk zegt draagvlak al heel veel, want dat heeft er ook mee te maken dat je er niet voor jezelf zit, maar je zit er voor de buurt.’ Een respondent benoemt hierbij zicht te hebben op wat er gebeurt in de buurt. Een aantal anderen noemen het in het belang van anderen kunnen denken. *‘Maar ze moeten wel leren hun eigen belang aan de kant te kunnen zetten voor het algemene belang.’*

Betrokken

Meerdere respondenten geven aan dat sleutelfiguren betrokken moeten zijn bij de buurt. Een respondent zegt hierover dat je er geeneens jaren hoeft te wonen, maar je moet gevoel hebben voor de buurt. Een ander benoemt: *‘Het kan ook iemand zijn, die er net komt wonen en die zegt: ‘Nou, weet je, ik voel me betrokken op deze buurt of ik wil de buurt leren kennen en daarom ga ik met iedereen een praatje maken en dan hoor ik heel veel en ik wil daar wel wat mee of ik heb toch tijd over en de kinderen zijn groot of ik heb geen kinderen of ik verveel me toch, dus ik wil me inzetten voor’.* Een tweetal respondenten benoemen dat een sleutelfiguur ook actief wat wil doen met die betrokkenheid. Een van hen zegt hierbij: *‘Weet je zelfs al, alleen als je zegt van: ‘Goh ik hoor allerlei signalen en ik wil die wel een keer in de week ofzo dropen bij het buurtteam, dat ze ermee aan de slag kunnen’. Ja, dan kun je al een sleutelfiguur zijn.’* Ook benoemt een respondent om dit soort betrokken bewoners mee te nemen in het geheel: *‘Waar lopen we tegenaan?’, want die horen ook heel veel, als je in die wijk woont, dan weet je wat voor problemen er ook zijn, ja of niet, maar dan heb je misschien iemand die heel graag wat wil doen, die wat komen brengen. Dus ja, het maakt niet uit wat iemands intentie is, als die uit de buurt komt, dat we die er vooral bij moeten hebben.’*

Inzet tonen

Een respondent benoemt dat mensen zich moeten willen inzetten, je kan ze niet dwingen. En voegt hieraan toe: *‘Nee ze moeten mee willen werken, maar ze moeten ook goed op de hoogte zijn van wat doen we eigenlijk.’* Ook benoemt deze respondent dat de rol van een sleutelfiguur duidelijk moet zijn. Een ander geeft aan dat een sleutelfiguur iemand is die een belangrijke functie heeft, zoals de beheerder van De Speeltuin. *‘Ja, dat is de grootste sleutelfiguur, want daar moet heel veel informatie vandaan komen. Dat krijg je ook wel af en toe van hem als je gewoon, ja, een beetje informeel met hem in gesprek bent.’* Een respondent benoemt dat je altijd mensen hebt die wat willen doen en zich daarover uitspreken. Hij geeft aan dat deze allemaal belangrijk zijn, maar je moet het hebben over duiden, de meningen tegenover elkaar zetten en de rode draad eruit halen. Ook wordt door een respondent benoemt dat een sleutelfiguur mensen aan zich moet kunnen binden. Afhankelijk van welke activiteit en wat de buurt wil, noemt de respondent. *‘En je hebt van die mensen die een soort natuurlijk leiderschap hebben of het leuk vindt of het leuk vinden om dingen te doen.’* Verder

benoemt een tweetal respondenten het hebben van kennis over de mensen uit de buurt, als kenmerk van een sleutelfiguur.

Verskillende kwaliteiten

Een respondent benoemt dat een sleutelfiguur tijd moet hebben en zegt vervolgens: *'Ik kan me ook heel goed voorstellen dat het een alleenstaande moeder is die heeft vier kinderen, die kneiter druk is, weet je wel, maar die: 'Oooh, ik heb hier al vier kinderen aan tafel, die van jou mogen er wel bij, oooh, dan breng ik ze straks wel naar de speeltuin en euh, of ik haal ze op uit school', weet je wel, ja sleutelfiguur dat kun je ook zo groot en klein maken als je zelf wilt.'* Ook benoemt deze respondent dat het volgens haar altijd wel in de interactie met iets of iemand zit, als je een sleutelfiguur bent.

Een andere respondent geeft aan dat sleutelfiguren tijd en zin moeten hebben, als je zin hebt, maak je wel tijd, zegt hij. *'Maar dan kijk ik naar Stevenfenne en dan denk ik echt dat ze zin moeten hebben of krijgen, want tijd hebben de meesten zat.'* Een enkeling noemt het vertrouwen hebben in de buurt: *'Kijk als je het vertrouwen hebt in zo'n wijk, dan ben je al snel een sleutelfiguur.'* Een andere respondent geeft aan dat je bestaande sleutelfiguren in de buurt actief moet maken. *'Want daar heb je wat aan. Dat zijn sleutelfiguren, omdat ze ook al actief zijn, en wat willen voor zo'n wijk.'* Tevens wordt door een enkeling aangegeven dat sleutelfiguren enthousiast moeten zijn en zich niet uit het veld moeten laten slaan. Ook benoemt deze respondent dat iemand overstijgend moet kunnen denken. Daarnaast benoemt een respondent dat sleutelfiguren dicht bij de mensen staan en aan moeten sluiten op het taalniveau.

Profielschets

Een respondent benoemt dat het kan helpen als een sleutelfiguur de historie weet van waarom dingen in de buurt wel of niet zo zijn gegaan. Maar benoemt hier ook bij dat zij het niet noodzakelijk vindt dat een sleutelfiguur aan bepaalde kenmerken voldoet. Dit geven meerdere respondenten aan. Ook zegt deze respondent dat iedereen een sleutelfiguur kan zijn. Een ander vraagt zich af of je een profielschets van een sleutelfiguur moet hebben om ze te kunnen betrekken bij het buurtteam en voegt daaraantoe: *'Dus ik vind eigenlijk dat je iedereen is welkom, welkom is en dat er dan uiteindelijk, als er meerdere mensen zijn aangeschoven, dat er dan vanzelf, een verschuiving komt in: 'Wie gaat wat doen?'. En naarmate het meer uit de startblokken komt, krijgen mensen ook meer een functie waar ze zich prettig in zullen gaan voelen.'* Ook benoemt deze respondent dat iedereen die komt een kracht is en dat je dit moet omarmen. Op een later moment valt het wel op z'n plek of die persoon iets wil en kan doen, zegt zij. Een andere respondent geeft aan dat een natuurlijk verloop van het ontstaan van een sleutelfiguur het beste is. Hij benoemt dat je dit verloop kan gaan voeden, door goede ideeën te steunen. Hierdoor maak je de persoon belangrijk, noemt deze respondent. Vervolgens benoemt hij: *'Soms denk ik van: 'Nou, liever niet die sleutelfiguur, maar als de buurt het wil, oke, ga het zelf maar ervaren', maar dat maakt wel dat je zeg maar, als die je sleutelfiguren, zeg maar, hoe noem je dat, spontaan ontstaan of stimuleren en als dat blijft, dan krijg je wel meer draagvlak en dan heb je die duurzaamheid en dan hoeven wij daar minder in te doen.'*

Hoofdstuk 5 Conclusie

5.1 Deelvraag 1: Welke sociale problematiek is, volgens de sleutelfiguren van Stevenfenne, aanwezig in de buurt?

Zoals in hoofdstuk 2.1 al is beschreven omschrijft Benjamin-Merens (2013, p.11) sociale problematiek als: 'Problemen waarvan een aantal mensen in de samenleving vindt dat het een onwenselijke situatie is'. Dit is tevens de definitie die leidend is geweest in dit onderzoek. Uit de resultaten valt te concluderen dat de volgende sociale problematieken aanwezig zijn in de buurt Stevenfenne.

Het gebruik, kopen, verkopen of produceren van drugs is een van de sociale problematieken in de buurt. Ook kwam financiële problemen als sociale problematiek naar voren. Door deze financiële problemen zijn mensen onder andere genoodzaakt om keuzes te maken waaraan ze hun geld besteden. Tevens blijkt uit de resultaten dat een achterstand op de arbeidsmarkt een sociale problematiek in de buurt is. Overlast is ook een van de onderwerpen die als sociale problematiek wordt gezien binnen de buurt. Deze overlast bestaat uit geluidsoverlast, burenruzies en verkeersoverlast. Daarnaast werd er gesproken over veel gezinsproblematiek in de buurt. Dit gaat gepaard met opvoedingsproblematiek, jeugdproblematiek en huiselijk geweld. Verder zien de respondenten een groep mensen die kampen met eenzaamheid. En als laatste is er vaak sprake van multi problem problematiek in de buurt.

5.2 Deelvraag 2: Wat benoemen de sleutelfiguren van Stevenfenne over de aanwezige sociale problematiek in de buurt?

In dit hoofdstuk wordt beschreven wat de sleutelfiguren vertellen over de sociale problematiek uit hoofdstuk 5.1, welke factoren naar voren kwamen uit de resultaten en wat de theorie hierover benoemt. Er wordt geconcludeerd welke verbanden er zijn tussen de sociale problematiek en de bijbehorende factoren.

Drugs

Het gebruik, kopen, verkopen of produceren van drugs wordt in de buurt gezien als sociale problematiek. De respondenten benoemen overlast ervan, door onder andere openbaar gebruik, het aan- en afkomen van mensen en de productie ervan. Ook wordt benoemd dat sommige ouders hun kinderen hierdoor niet laten buitenspelen. Hierbij is het drugsgebruik en afval een primaire sociale problematiek in de buurt. Het niet buiten laten spelen van kinderen is hierbij het secundaire gevolg

(Jager et al., 2014). Een ander secundair gevolg dat wordt genoemd, is de financiële afhankelijkheid van het verkopen of gebruiken van de drugs.

Financiële problematiek

Zoals in 5.1 al beschreven, zijn mensen genoodzaakt, door financiële problematiek (primaire probleem), keuzes te maken waaraan ze hun geld besteden. Dit maakt dat mensen bijvoorbeeld de keuze maken om hun afval naast de containers te zetten in plaats van de afvalzakken netjes te deponeren in de daarvoor bestemde bakken, waarvoor betaald moet worden. Dit maakt dat er een secundair probleem ontstaat in de buurt, namelijk meer afval in de openbare ruimte (Jager et al., 2014). Een ander secundair gevolg voor mensen met financiële problematiek is dat zij vaak activiteiten in de buurt niet kunnen bekostigen, wat zorgt voor een vorm van sociale uitsluiting, een secundair gevolg. Een respondent benoemt dat veel mensen werkloos zijn en dat hun ouders veelal ook werkloos waren en dat zij in dezelfde vicieuze cirkel verder gaan, dit maakt deze primaire problematiek intergenerationeel (Visser, 2011). Naast de intergenerationele kant van de financiële problematiek is ook de achterstand op de arbeidsmarkt intergenerationeel. Dit heeft te maken met waar iemand is opgegroeid en welke normen en waarden diegene meekrijgt. Door de naam die een kind draagt en/of de normen en waarden die zij in de opvoeding meekrijgen, maar ook de invloed van ouderlijke rolmodellen, kunnen zij in de kinderlijke fase van hun leven bepaalde ontwikkelingen doormaken, die ervoor zorgen dat zij in dezelfde sociale problematiek als hun ouders terecht komen. Een ander verband is de taalachterstand en de financiële problematiek in de buurt. Het hebben van een taalachterstand (primaire problematiek) kan er mogelijk voor zorgen dat brieven rondom geldzaken niet goed worden gelezen of begrepen, waardoor mogelijk betaalachterstanden ontstaan (secundair gevolg).

Burenruzies

Door geluidsoverlast ontstaan in deze buurt onder andere burenruzies. Dit kan mogelijk komen doordat sommige woningen in de buurt gehorig zijn, maar overlast is ook een gevolg van andere sociale problematieken. De theorie van Jager et al. (2014) laat zien dat deze overlast het primaire probleem kan zijn met secundaire gevolgen zoals burenruzies, dat weer andere tertiaire problemen met zich mee brengt. Maar het kan ook zo zijn dat burenruzies geluidsoverlast veroorzaken, met een mogelijk gevolg op andere sociale problematieken. Burenruzies zijn namelijk onder andere toegenomen door het groeiende aantal inwoners met sociale problematiek. In een vergadering van het buurtteam werd benoemd dat met name bij de doelgroep licht verstandelijk beperkten deze burenruzies vaak voorkomen. Dit komt mogelijk door de manier waarop iemand met licht verstandelijke beperking de geluidsoverlast ervaart, dit is de eigen belevingswereld van deze persoon, ook wel de subjectieve wereld van sociale problematiek (Jager et al., 2014). Een andere vorm van overlast, namelijk verkeersoverlast, kan ook worden gezien als een primaire probleem. Hier gaat het voornamelijk om te hard rijden in de buurt. Het secundaire probleem dat hierbij kan ontstaan is dat dit erg onveilig is voor kinderen om buiten op deze straten te zijn.

Opvoedingsproblematiek

Een ander sociaal probleem dat voorkomt in de buurt is opvoedingsproblematiek. Een stoornis of handicap van een kind kan deze problematiek als gevolg met zich mee brengen. Ook is er veel vraag naar jeugdzorg in de buurt en komt er huiselijk geweld voor bij gezinnen. Een kind met een stoornis of handicap kan mogelijk voor het primaire probleem opvoedingsproblematiek zorgen, met een

mogelijk secundair gevolg als jeugdproblematiek (Jager et al., 2014).

Geschiedenis

De geschiedenis van de buurt kan niet worden vergeten als factor op de aanwezige sociale problematiek in de buurt. Vroeger zijn er namelijk veel textielarbeiders in deze buurt gaan wonen en het verstand van deze mensen was beneden gemiddeld niveau. Er wordt gesteld dat dit nu nog terug te zien is aan de grote hoeveelheid aanwezige licht verstandelijk beperkten en de grote hoeveelheid bijstandsuitkeringen. De vroegere werkloosheid in Nederland kan hierbij worden gezien als primair probleem, met onder andere het secundaire gevolg dat deze kwetsbare mensen bij elkaar wonen en de netwerken hierdoor mogelijk ook kwetsbaar blijven (Jager et al., 2014).

Type inwoners

Een andere factor is het verband tussen bebouwing en type inwoner. In de buurt staan veel oude arbeiderswoningen, deze woningen worden veelal bewoond door mensen met een laag inkomen. Momenteel zorgt de woningcorporatie dat er passend wordt toegewezen. Dit betekent dat afhankelijk van iemands inkomen er wordt bepaald welke huizen zij kunnen huren. Dit blijkt ervoor te zorgen dat er veel zwakke mensen in de buurt komen wonen met een laag inkomen en hiermee neemt onder andere de sociale problematiek in de buurt toe. Het primaire probleem is in dit geval armoede. Door het passend toewijzen van de woningcorporatie heeft dit een secundair gevolg, namelijk het centraliseren van deze 'zwakke' mensen (Jager et al., 2014).

Sociaal contact

Een andere mogelijk factor is het sociale contact in de buurt. Er wordt gesteld dat er weinig contact is tussen de bewoners in sommige straten, maar aan de andere kant is de sociale controle in sommige straten te groot. Het hebben van weinig sociaal contact (en daarmee sociaal netwerk) wordt ook benoemt als factor voor sociale problematiek. Een persoon met bijvoorbeeld GGZ-problematiek kan moeite hebben met het onderhouden of opdoen van een sociaal netwerk (primair probleem), wat op den duur kan zorgen voor eenzaamheid (secundair probleem) en wat als gevolg bijvoorbeeld een depressie kan veroorzaken (tertiaire probleem). Tevens kan het andersom zo zijn dat iemand een depressie heeft (primair probleem), dat dit eenzaamheid als gevolg heeft (secundair probleem) en dat de persoon hierdoor moeite heeft met het opdoen van een sociaal netwerk (tertiair probleem) (Jager et al., 2014).

Zorgmijders

Een laatste factor dat binnen dit onderzoek wordt genoemd is zorgmijders. Dit zijn mensen in de buurt met een grote zorgvraag, maar die hier niks mee doen. Het mijden van zorg kan voor opstapeling van problematieken zorgen en is daarmee ook een factor voor sociale problematiek.

Multiprobleem

Zoals te zien is de sociale problematiek in de buurt vaak multi probleem van aard. Dit houdt in dat de problematiek zich niet in één, maar in meerdere domeinen afspeelt binnen een huishouden. Dit bekrachtigt de theorie van Jagers et al. (2014) en Visser (2011) goed. Het geeft onder andere weer dat (primaire) sociale problematiek op den duur andere (secundaire en tertiaire) sociale problematieken met zich meebrengt. Er zijn in deze conclusie veel factoren uit de buurt erkend die invloed kunnen hebben op dit proces.

5.3 Deelvraag 3: Hoe verloopt de huidige werkwijze van het buurtteam?

Het buurtteam is momenteel bezig met het onderzoeken van de rode draad in de buurt, waarmee bedoeld wordt dat zij onderzoeken wat er allemaal in de buurt speelt. Het buurtteam doet intakes, huisbezoeken en praat met mensen die zij tegenkomen en horen aan wat bewoners prettig en onprettig vinden. Ook houdt het buurtteam om de twee weken een vergadering van een uur. De leden vragen zich af of ze met één uur per twee weken wel vooruitkomen en geven aan geen energie te krijgen van de vergaderingen.

Het buurtteam is een instrument om de sociale problematiek in Stevenfenne terug te dringen. Het idee is dat het buurtteam werkt als een vergrootglas die in- en uitzoomt, van individuele problemen naar collectieve oplossingen. Dit doen zij onder andere door laagdrempelig en vraaggericht te werken. Een voorbeeld hiervan is dat het buurtteam heeft opgemerkt dat ouders ontevreden waren over het speelklimaat in de buurt en het team hierdoor de methodiek 'Buiten Bikkels' heeft opgezet.

Samenwerken

Het buurtteam werkt samen door middel van zorgsignalen, bijvoorbeeld het zien van oude kleren bij een kind in de buurt, en het team kan hierover met de ouders op een informele manier in gesprek gaan. Zij hebben hierbij de mogelijkheid door te verwijzen naar een collega, die een expertise heeft op het desbetreffende gebied. Een wens van het buurtteam is dat mensen leren hun eigen problemen op te lossen. Hiervoor willen zij het netwerk van de buurtbewoner gebruiken, deze dient de hulpbehoevende te ondersteunen. Uit een onderzoek van Bredewold, Duyvendak, Kampen, Tonkens & Verplanke (2018) naar onder andere het lange termijn resultaat van sociale wijkteams bij het vragen om hulp aan mensen uit het netwerk, blijkt dat professionals van tevoren positief zijn over deze werkwijze. In de praktijk blijkt het echter een moeizame taak om de naasten te betrekken bij steun of hulp. Hiervoor blijken twee belangrijke redenen te zijn. Het sociale netwerk is beperkt om meer ondersteuning of hulp te kunnen bieden en de hulpvragenden vinden het niet altijd een passende oplossing om het netwerk te betrekken (Bredewold et al., 2018). Hierbij noemt het onderzoek dat er in veel gevallen door het netwerk ook al ondersteuning wordt geboden, maar deze niet zwaarder belast kan worden. De onderzoekers stellen dat hiervoor toch een zorgzame overheid nodig blijft (Bredewold et al., 2018).

Meningsverschillen

Verder is er te concluderen dat er binnen het buurtteam meningsverschillen zijn over de invulling van de werkwijze van het buurtteam. Het is de opdracht om aan te sluiten bij de vraag van de bewoners, dit collectief op te lossen, samen met de sociale problematiek en daarmee het kostenplaatje van de gemeente te verminderen. De meningsverschillen over deze werkwijze zijn terug te zien in vragen over de werklocatie, de interne en externe communicatie, het gezamenlijke einddoel, het burgerinitiatief en het krachtgericht werken.

Eigen strategie en visie

Om in contact te komen met buurtbewoners, werkt het buurtteam onder andere krachtgericht. Leden spreken zich echter verschillend uit over deze werkwijze. Het is onduidelijk hoe het team

gezamenlijk hiermee te werk gaat. Om in contact te komen met buurtbewoners wordt gesteld dat iedere professional een eigen expertise op het collectiveren van casussen moet ontwikkelen, met een eigen strategie en visie. Een onderzoek van Rijsdijk, Hofhuis, Ten Den en De Vries (2015) bekrachtigt dat het ontwikkelen van deze individuele professionele expertise binnen een multidisciplinair teamverband bijdraagt aan het verminderen van conflicten tussen teamleden. Dit kan mogelijk zorgen voor een gezamenlijke werkwijze van het team. Het onderzoek stelt dat hiervoor een juiste balans moet zijn tussen wederzijdse afhankelijkheid, de wens voor professionele autonomie en het erkennen van elkaars expertise.

Burgerinitiatief

Eén van de discussiepunten binnen het team gaat dus over het burgerinitiatief. De meningen binnen het team zijn verdeeld over het gebruiken van een vraaggerichte werkwijze of het inzetten van effectieve interventies, zonder aanvraag van bewoners. Het onderzoek van Bredewold et al. (2018) noemt dit 'Het spanningsveld tussen vraaggericht werken en effectieve ondersteuning'. Zij stellen dat het vraaggericht werken, het gebruik maken van effectieve interventies bemoeilijkt, en andersom. Bij vraaggericht werken wordt namelijk de wens van de burger gevolgd, maar deze burger heeft echter niet altijd kennis over effectieve hulp. Het kan daardoor zo zijn dat een burger om hulp vraagt die niet effectief is voor zijn of haar problemen. Daarentegen kan een burger niet mee willen werken aan effectieve interventies, waar hij of zij niet om heeft gevraagd. Dit is echter een schijnbare tegenstelling, want het onderzoek stelt dat het verwezenlijken van beide mogelijk is (Bredewold et al., 2018). Een burger kan namelijk door een hulpverlener worden geïnformeerd over effectieve interventies. Een burger kan vervolgens zijn voorkeur hierover aangeven. De professionele autonomie dient dus in stand te worden gehouden, waarbij hulpverleners naar eigen inzicht bepalen welke interventie het beste is. De burger dient voldoende informatie te krijgen, zodat zij zelf de juiste hulpvraag kunnen formuleren (Bredewold et al., 2018). Voor het buurtteam betekent dit dat zij zowel al interventies in kunnen zetten in de buurt waarvan zij denken dat dit effectief is voor de buurt, als dat zij een afwachtende houding aan kunnen nemen ten opzichte van initiatieven vanuit de bewoners, waarna zij alsnog hun eigen expertise in kunnen zetten om keuzemogelijkheden voor de bewoners te creëren.

5.4 Deelvraag 4: Hoe verloopt de samenwerking binnen het buurtteam van Stevenfenne?

Positief

Over het algemeen is de samenwerking van het interne buurtteam positief. Ze vullen elkaar aan, zetten gezamenlijke activiteiten neer en het samenwerken rondom de huisbezoeken en intakes gaat goed. Ook is het positief dat er verschillende disciplines zijn die de samenwerking met elkaar aangaan. Wat hierbij goed gaat is dat zij fysiek aanwezig zijn bij elkaar en elkaar daardoor sneller weten te vinden. Het onderzoek van Rijsdijk et al. (2015) over interprofessioneel samenwerken in sociale wijkteams benoemt dat het hebben van een eigen specifieke locatie van een multidisciplinair team zorgt voor beter onderling contact en informatie-uitwisseling. Het fysiek aanwezig zijn op deze specifieke locatie heeft dus een positief effect op de samenwerking binnen het buurtteam.

Vershil in cultuur en werken

Naast de positieve punten van de samenwerking zijn er ook aandachtspunten. Dit komt onder andere doordat het buurtteam nog niet heel lang geleden opgestart is. Bij de aandachtspunten van de werkwijze is eerder al benoemd dat er een verschil in werken en cultuur is tussen de wijkcoaches en welzijnswerkers. Dit verschil is niet alleen voor de werkwijze, maar ook voor de samenwerking een aandachtspunt. Uit onderzoek van Rijsdijk et al. (2015) blijkt dat samenwerken vanuit verschillende organisaties bemoeilijkt wordt door onder andere de verschillende administratieve procedures en grenzen, regels, procedures, wetgeving en budget. Wanneer de originele organisaties deze verschillen op elkaar afstemmen, bevordert dit de samenwerking op teamniveau (Rijsdijk et al., 2015). In de toekomst wil het buurtteam dat er geen afzonderlijke groepjes meer hoeven te zijn en dit voor de buitenwereld ook niet meer zichtbaar is, maar dat er gewoon een buurtteam staat.

Storming fase

Het buurtteam functioneert in verschillende fases van het basismodel voor groepsvorming van Tuckman (Remmerswaal, 2006), net als ieder ander team. Dit model bevat vijf verschillende fases genaamd: Forming, storming, norming, performing en adjourning. In deze forming fase leren de leden elkaar kennen en verkennen. In de storming fase conflicteren zij met elkaar en stellen zij elkaar ter discussie om tot een gelijkgestemde sociale eenheid te komen. In de norming fase wordt het team gestructureerd en georganiseerd. In de performing fase gaat het team aan het werk en de adjourning fase wordt ook wel de eindfase genoemd (Remmerswaal, 2006). Een goed functionerend team rond de forming fase af om naar de storming fase te gaan. En heeft vervolgens een continu proces van storming, norming en performing. Een aandachtspunt van het buurtteam is het verschil in visies binnen het team. De vraag is of iedereen al een einddoel voor zichzelf heeft geformuleerd, wat valt onder de storming fase (Remmerswaal, 2006). Zo geeft een teamlid aan dat de wijkcoaches met de opdracht zitten om de hulpverlening goedkoper te maken en voorliggend te werken, maar dit niet de werkwijze is van alle buurtteam-leden (storming fase). Een ander verschil in visies gaat over de manier van contact leggen met buurtbewoners. Een teamlid geeft hierover aan dat het team hier een gezamenlijk besluit over moet maken (storming fase). Een ander discussiepunt binnen het team is het burgerinitiatief, leden zijn het nog niet eens of zij het burgerinitiatief op gang moeten brengen of dat zij zich terughoudend moeten opstellen (storming fase). Uit deze voorbeelden blijkt dat het buurtteam terugkeert naar de storming fase, maar deze niet afrondt. Het tussentijds afronden van deze fase kan mogelijk het functioneren van het buurtteam positief beïnvloeden.

Verdere aandachtspunten

Een volgend aandachtspunt is de tijd dat per teamlid in het buurtteam wordt gestoken. De een heeft het drukker, naast het buurtteam, dan de ander en de één heeft ook meer energie die hij of zij in het buurtteam wil steken dan de ander. Uit eerdergenoemd onderzoek van Rijsdijk et al. (2015) blijkt dat voor een succesvolle integratie van verschillende samenwerkende organisaties het belangrijk is om de arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden gelijk te stellen. Het is daarom belangrijk dat het buurtteam gelijke richtlijnen opstelt onder andere omtrent de werktijden. Momenteel wordt er veel aandacht aan de vergadermomenten besteed en leden missen de samenwerking in de praktijk. Zo worden agendapunten vaak herhaald. Een lid benoemt dat in de toekomst de vergadering is bedoeld om te verantwoorden waar je mee bezig bent. Daarnaast is er het aandachtspunt dat niet iedereen op de hoogte lijkt te zijn van elkaars expertise, terwijl zij juist veel meer gebruik zouden kunnen maken van elkaar expertise. De verschillende expertises zijn een belangrijke succesfactor voor de

samenwerking. Het onderzoek van Rijsdijk et al. (2015) geeft aan dat het volgende belangrijk is: 'Het begrijpen en kunnen waarderen van elkaars professionele rollen en verantwoordelijkheden en effectief kunnen communiceren' (p.9). Het verwezenlijken hiervan zal er waarschijnlijk voor zorgen dat zowel het buurtteam als de buurtbewoners hier een positief effect van zullen ervaren (Rijsdijk et al., 2015).

5.5 Deelvraag 5: Wat benoemen de sleutelfiguren van Stevenfenne over de kracht van de buurt?

Naast het oplossen van de sociale problematiek, is het voor het buurtteam belangrijk om de aanwezige krachten in de buurt te gaan benutten. Deze deelvraag bevat een overzicht van de aanwezige krachten in de buurt, volgens de formele sleutelfiguren. Met deze informatie kan het team mogelijk kortere lijnen vinden naar toekomstige informele sleutelfiguren.

Uit de resultaten blijkt dat er volgens de sleutelfiguren veel kracht zit in de problemen van mensen, maar zij deze kracht niet altijd even positief inzetten. Hiervoor dient de hulpverlening perspectief aan te bieden. Ook blijkt dat de sleutelfiguren saamhorigheid zien als kracht voor de buurt, dit geldt voor een aantal straten in de buurt. Dit is terug te zien in activiteiten die worden georganiseerd en de betrokkenheid van de mensen. Horjus & Van Dijken (2014) stellen dat betrokkenheid in de maatschappij een factor is die de individuen, als de maatschappij zelf, behoeden van criminaliteit, verloedering, slechte economische ontwikkeling en slechte gezondheid. Respondenten zien ook de sociale cohesie die aanwezig is als kracht voor de buurt. Verder zijn de mensen open, helpen zij elkaar en hebben zij een eigen identiteit. De sleutelfiguren benoemen verder de betrokken- en behulpzaamheid van de mensen, de mensen staan voor elkaar klaar en bieden vrijwillig hulp aan. Ook spreken de mensen elkaar aan op gedrag en lossen zij samen problemen op, de sleutelfiguren zien dit ook als kracht. Daarnaast is de Speeltuin een aanwezige kracht, het is een ontmoetingsplek voor de buurt en voor de hulpverleners een laagdrempelige bron van informatie. Mensen kijken op deze locatie naar elkaar om, ondersteunen elkaar en delen eten en drinken met elkaar. De kinderen in de buurt, die onder andere ook bij De Speeltuin komen, zijn ook een kracht. Zij worden gezien als toekomst van de buurt. Ten slotte wordt de grote diversiteit in de buurt en meldingsbereidheid van een deel van de buurt als kracht gezien.

5.6 Deelvraag 6: Over welke kwaliteiten moet een toekomstig informeel sleutelfiguur beschikken om deel uit te maken van het buurtteam?

Kwaliteitenlijst

Uit de resultaten blijkt dat de formele sleutelfiguren het belangrijk vinden dat informele sleutelfiguren draagvlak hebben met de buurt. Hierbij wordt ook het in het belang van anderen kunnen denken genoemd. Het merendeel geeft ook aan dat deze informele sleutelfiguren betrokken bij de buurt moeten zijn. Het maakt niet uit of je er lang of kort woont, als je maar gevoel hebt voor de buurt, wordt gesteld. Maar het gaat erom dat je je betrokken voelt en hier iets actiefs mee wilt doen. Een enkeling stelt dat het ook belangrijk is dat deze mensen op de hoogte zijn van de werkwijze van het buurtteam. Ook wordt genoemd dat informele sleutelfiguren kennis moeten hebben over de mensen in de buurt. Enkele formele sleutelfiguren noemen het beschikken over tijd,

het vertrouwen hebben in de buurt, enthousiast moeten zijn en aan moeten sluiten op het taalniveau.

Natuurlijk proces

Daarentegen geven meerdere respondenten aan dat zij het niet noodzakelijk vinden dat een informeel sleutelfiguur aan bepaalde kwaliteiten voldoet. Er wordt gesteld dat iedereen een sleutelfiguur kan zijn en iedereen moet welkom zijn voor het buurtteam. Iedereen die komt of zich laat zien is een kracht. Het natuurlijk verloop van het ontstaan van een informeel sleutelfiguur is hierbij het beste, wordt gesteld. Dit kan onder andere door goede ideeën te steunen en de persoon belangrijk te maken.

Geen profielschets

Er valt te concluderen dat er kwaliteiten zijn die de formele sleutelfiguren graag willen zien of herkennen bij informele sleutelfiguren. Echter wordt het maken van een profielschets door een deel van de leden ten twijfel getrokken en wordt een natuurlijk verloop tot informeel sleutelfiguur door deze leden als wenselijk gezien. Binnen het buurtteam verschillen de meningen dus over het beeld van de informele sleutelfiguren. Echter is het onduidelijk of deze meningsverschillen ook invloed hebben op de werkwijze rondom informele sleutelfiguren. Het woord sleutelfiguur wordt gedragen door mensen die een belangrijke rol vervullen (Van Dale, 2018). Voor het buurtteam is het belangrijk om daarnaar te kijken. Door Arts en Butter (2012) worden sleutelfiguren omschreven als mensen die toegang hebben tot verschillende netwerken en dat zij dienen als brug tussen deze netwerken. Sleutelfiguren kunnen voor het buurtteam zorgen voor het netwerk tussen de informele en formele wereld.

5.7 Hoofdvraag: Welke sociale problematiek is er volgens de sleutelfiguren van Stevenfenne aan de orde in de buurt en wat betekent dit voor het buurtteam?

Zoals te lezen is in de resultaten en in de conclusie van deelvraag 1 zijn er verschillende sociale problematieken aan de orde in de buurt Stevenfenne. Hieronder volgt nogmaals een opsomming van de sociale problematiek die aanwezig is volgens de formele sleutelfiguren:

- Het gebruiken, kopen verkopen of produceren van drugs
- Financiële problematiek
- Achterstand op de arbeidsmarkt
- Overlast: geluidsoverlast, burenruzies en verkeersoverlast
- Gezinsproblematiek: opvoedingsproblematiek, jeugdproblematiek en huiselijk geweld.
- Eenzaamheid
- Multi problem gezinnen

De wijkteams die de taak hadden om de sociale problematiek in Enschede aan te pakken, bleken onvoldoende zicht te hebben op de buurt Stevenfenne. Hierdoor is het buurtteam opgericht, om een duidelijker beeld te krijgen van de aanwezige sociale problematiek. Uit de resultaten blijkt dat de aanwezige sociale problematieken elkaar beïnvloeden en er factoren uit de buurt meespelen. Er is gekozen voor de interventie 'buurtteam' om een duidelijker beeld te creëren en van daaruit, onder andere collectief, problemen op te lossen. Het buurtteam is recent opgericht en is nog vol in ontwikkeling. De opdracht die het buurtteam heeft is om een effectieve werkwijze te vinden voor

het aanpakken van sociale problematiek. Het buurtteam is op dit moment bezig met het vormgeven en uitvoeren van deze werkwijze.

Eerdere conclusies laten verschillen zien in de visie van het buurtteam. Dit zorgt voor discussiepunten binnen met team, deze blijken onder andere te gaan over:

- Het krachtgericht werken
- Het vraaggericht werken
- Het inzetten en het gebruik maken van het informele netwerk van de buurtbewoners

Het verschil in visies binnen het buurtteam leidt terug naar de storming fase van het buurtteam. In deze fase zal het buurtteam aandacht hebben voor onder andere bovenstaande discussiepunten. Het is nog onduidelijk voor het buurtteam hoe zij de krachten van buurtbewoners willen gaan benutten. Ook blijkt uit de conclusies dat, rondom het vraaggericht werken, het buurtteam interventies mag inzetten, evenals dat zij mogen afwachten op initiatieven van bewoners. Tevens blijkt uit deze conclusies dat het buurtteam rekening moet houden met het kleine of zwaarbelaste netwerk van de hulpbehoevende bewoners en het feit dat de hulpbehoevenden het niet altijd een passende oplossing vinden om hun netwerk in te zetten.

Het buurtteam kan zich gaan verdiepen in het benutten van het informele netwerk van de buurtbewoner. Het laagdrempelig werken, zoals onder andere het werken vanuit een centrale plek en een vast team, dient te worden doorgezet. Hierbij blijft het belangrijk rekening te houden met communicatie (taalgebruik) richting de buurtbewoners. Rondom het in contact komen met buurtbewoners dienen de professionals ieders een eigen expertise op het collectiveren van casussen te formuleren. Dit is een belangrijke factor voor het succes van het team. Daarnaast dient het team een multidisciplinaire visie te verkrijgen, wat ook als factor voor succes kan worden gezien. In dit proces is het belangrijk aandacht te hebben voor elkaars expertise en hier gebruik van te maken.

5.8 Aanbevelingen

Aanbeveling 1

Uit onderzoek blijkt dat het buurtteam wellicht opnieuw stil zal moeten staan bij de storming fase en deze dient af te ronden, voordat zij naar de volgende fase gaan. In deze storming fase zullen zij de arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden voor zover mogelijk gelijk moeten stellen. Daarnaast is het van belang om in deze fase elkaars professionele rollen leren te begrijpen. Indien deze fase wordt afgerond, gaat het team door naar de norming fase, waarin zij aandacht kunnen besteden aan het gelijkstellen van administratieve procedures en grenzen, regels, andere procedures en budget. Daarnaast dienen zij een teamvisie te formuleren en de discussiepunten rondom de werkwijze te bespreken. Uit onderzoek blijkt dat veel agendapunten blijven liggen tijdens de huidige vergadermomenten, door een gebrek aan beschikbare tijd. Om te voorkomen dat er te weinig tijd wordt besteed aan het afronden van de storming en norming fase, zal het buurtteam wellicht extra vergadermomenten kunnen inplannen om effectief stil te staan bij het afronden van deze fases.

Aanbeveling 2

De onderzoekers bevelen aan dat naast het formuleren van een gezamenlijke visie, iedere professional zijn of haar eigen expertise op het collectiveren van casussen kan ontwikkelen. Dit betekent dat ieder voor zich een eigen strategie en visie dient te formuleren. Het is dus ook

belangrijk dat de professionals, naast de gezamenlijke visie van het buurtteam, hun eigen deskundigheid weten te behouden en bewaken. De werkuren die benodigd zijn om deze visie te formuleren, kunnen worden meegenomen bij het gelijkstellen van de arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden. Er is geconcludeerd dat de individuele expertises van professionals tijdens multidisciplinair werken een juiste balans moeten hebben met het erkennen van wederzijdse afhankelijkheid en ieders wens voor professionele autonomie.

Aanbeveling 3

Voor het buurtteam is het belangrijk om goed rekening te houden met de mogelijkheden van het netwerk van de bewoners. Uit recent onderzoek blijkt namelijk dat het betrekken van de netwerken van hulpvragenden in de praktijk niet slaagt. De twee belangrijkste redenen hiervoor zijn: Het sociale netwerk is beperkt om meer ondersteuning of hulp te kunnen bieden en de hulpvragenden vinden het niet altijd een passende oplossing om het netwerk te betrekken. Voor het buurtteam is het mogelijk belangrijk om de nieuwe informatie voortkomend uit dit onderzoek te verkrijgen en mee te nemen in hun werkwijze rondom het sociale netwerk van de hulpvragenden. De volledige informatie is te vinden in het volgende boek:

<https://www.instituutgak.nl/wp-content/uploads/2018/10/Verhuizing-van-de-verzorgingsstaat.pdf>

In hoofdstuk 4: *De moeizame praktijk van het inzetten van sociale contacten* en hoofdstuk 6: *Sociale netwerk versterking in de praktijk* van het boek wordt hier verder op ingegaan.

Aanbeveling 4

De onderzoekers bevelen het buurtteam aan om vervolgonderzoek te doen. Naar aanleiding van het huidige onderzoek blijkt dat vervolgonderzoek, naar bijvoorbeeld nieuwe theorie over het buurtteam of verschillende methodieken die het buurtteam in kan zetten, nodig is. Hierbij zouden de interviews en resultaten uit het huidige onderzoek eventueel gebruikt kunnen worden als nulmeting, omdat hierin beschreven wordt hoe het op dit moment met de buurt en het buurtteam gaat. Hierdoor is het tevens mogelijk om een effectmeting te doen over hoe het er bijvoorbeeld over een jaar voor staat met het buurtteam. Daarnaast is het in een vervolgonderzoek mogelijk om nog dieper in te gaan op het verband tussen de sociale problematiek in de buurt en het buurtteam. In het huidige onderzoek is het helaas maar minimaal gelukt om hierop in te gaan en tijdens vervolgonderzoek kan hier meer en diepere theorie bij worden gezocht.

Hoofdstuk 6: Discussie

In dit hoofdstuk wordt er een sterke & zwakte analyse over het uitgevoerde onderzoek beschreven. De onderzoekers kijken hierbij naar hun eigen handelen en gekozen methode. Verder wordt er gediscussieerd over het onderwerp van het onderzoek.

6.1 Sterkte & zwakte analyse

Sterkte

Eén van de sterke punten van dit onderzoek is de kritische houding van de onderzoekers. Zij zijn vanaf het begin van het onderzoek kritisch geweest in het kaderen van het onderzoek. Welke informatie zoek je wel uit en welke informatie is te veel voor de beschikbare tijd. Hierbij zijn zij ook kritisch geweest in het bepalen welke informatie uit de interviews daadwerkelijk belangrijk waren voor de resultaten. Welke informatie geeft antwoord op de onderzoeksvragen van dit onderzoek en welke informatie niet. Tevens zijn de onderzoekers kritisch geweest over de theorie die zij gebruikt hebben om onder andere de conclusie te versterken. Zij hebben goed gekeken of de theorie wetenschappelijk was en of de theorie van toegevoegde waarde was op de resultaten van het onderzoek. Een ander sterk punt van dit onderzoek is de relevantie van dit onderzoek. Binnen Nederland zijn er een aantal steden begonnen met het inzetten van buurtteams. Onder andere door dit onderzoek en door de werkbaarheid van het buurtteam te onderzoeken wordt duidelijk of andere steden in Nederland ook buurtteams in kunnen gaan zetten naast hun wijkteams. Tevens hebben de onderzoekers ervoor gekozen om niet alleen de informatie uit de interviews te gebruiken, maar ook de informatie uit een 'rode draad'-bijeenkomst waarin werd besproken welke problematiek er gaande is in de buurt en wat het buurtteam daar eventueel mee zou kunnen. Er is hiervoor gekozen om de resultaten en de validiteit van deze resultaten te versterken, gezien hierdoor duidelijk wordt dat de informatie over de buurt niet alleen uit de individuele interviews komt, maar dus ook uit een interdisciplinair overleg.

Zwakte

Eén van de zwaktes van dit onderzoek is de planning geweest. De onderzoekers trachtten binnen een half jaar klaar te zijn en dit is met één kwartiel uitgelopen. Dit is onder andere gekomen door de moeilijkheden rondom het kaderen van het onderzoek. De onderzoekers zouden zich eerst alleen focussen op de sociale problematiek in de buurt Stevenfenne. De onderzoekers hebben op een bepaald moment moeten beslissen om de aandacht deels te verschuiven naar de werkwijze van het buurtteam, om ook over dit onderwerp resultaten te kunnen verkrijgen. Dit heeft tevens een tweede zwakte van het onderzoek gecreëerd. Er is namelijk in het begin van het onderzoek bij de opdrachtgever en het buurtteam de verwachting gecreëerd dat het onderzoek zal gaan over de sociale problematiek in de wijk. Pas bij de presentatie van de resultaten en de conclusies, werd voor sommigen duidelijk dat de focus deels was verlegd naar de werkwijze en samenwerking van het buurtteam, waardoor niet meer de volledige focus alleen op de sociale problematiek van de buurt lag. Mede door het uitlopen met de tijd is de haalbaarheid van de aanbevelingen in de praktijk verlaagd. Doordat het buurtteam ondertussen is verder gegaan met hun werk, hebben zij zich ook als team meer kunnen ontwikkelen. Veel aanbevelingen zijn hierdoor meer bevestigend geworden dan daadwerkelijk vernieuwend, wat in eerste instantie werd gedacht/ gehoopt. Ditzelfde geldt ook voor een groot deel van de theorie. De theorie blijkt meer bevestigend te zijn, omdat meerdere mensen van het buurtteam al bekend zijn met de theorie. Hierdoor is de theorie minder vernieuwend of uitdagend.

Oriënteren & Richten

Voor de onderzoekers is de oriëntatiefase aardig lang geweest. Het onderzoeksthema en de opdrachtgever waren voor hen redelijk nieuw, waardoor er flink is georiënteerd op dit thema, voor dat het onderzoeksproces verder is gegaan. Dit hield in dat de onderzoekers zich gingen verdiepen in verschillende artikelen en onderzoeken rondom het onderzoeksthema. Een techniek die hierbij werd gebruikt is het bijhouden van een logboek, om systematisch ervaringen en overdenkingen vast te leggen.

Door middel van brainstormsessies is er een praktijkprobleem gedefinieerd binnen Wijkteams Enschede, waaruit een onderzoeksvraag is geformuleerd. Deze onderzoeksvraag was gericht op de sociale problematiek volgens sleutelfiguren in Stevenfenne. Na enig verloop met deze onderzoeksvraag, liepen de onderzoekers vast. Zij konden geen kader geven aan de opgestelde onderzoeksvragen en zijn hierdoor opnieuw gaan oriënteren. Vanuit het dusverre opgestelde plan en kennis is er een lichte verschuiving naar de werkwijze en samenwerking van het buurtteam gekomen. De onderzoekers richtten zich toen op de sociale problematiek, evenals de werkwijze en samenwerking van het buurtteam. Het leerpunt voor de onderzoekers is hierbij dat zij vaker in gesprek hadden kunnen gaan met hun opdrachtgever, om op deze wijze de onderzoeksvragen beter af te stemmen op de praktijk.

Het formuleren van een correct onderzoeksdoel (korte en lange termijn) heeft enige tijd gekost voor de onderzoekers. Door zich te bevinden op verschillende domeinen (namelijk sociale problematiek en werkwijze buurtteam) was het ingewikkeld om een eenduidig doel te formuleren. Door onder andere vergaderingen met het buurtteam zijn de onderzoekers erin geslaagd een korte en lange termijn doelstelling te formuleren.

Plannen

De eerste planning van het onderzoek was uitgedacht en hanteerbaar. Echter bleek dat deze planning iet wat onrealistisch was. De onderzoekers hadden meer tijd nodig dan van tevoren werd verwacht. Deze extra tijd was voornamelijk nodig voor het uitwerken en analyseren van de interviews en daarna voor het schrijven van de resultaten en conclusies. Het leerpunt voor de onderzoekers hierbij is dat zij bij de analyse van de interviews concreter hadden moeten weten welke informatie zij zochten. Dit had ervoor kunnen zorgen dat de planningsfase minder uitliep.

Verzamelen

Voor het verzamelen van data hebben de onderzoekers gewerkt met een halfgestructureerd interview. In eerste instantie wilden de onderzoekers met een grotendeels gesloten interview werken, maar dit werd toch afgeraden. De onderzoekers zijn kritisch geweest over welke thema's aan welke sleutelfiguren gevraagd moesten worden. Dit resulteerde in een halfgestructureerd interview met vier onderdelen waarvan drie onderdelen aan iedereen werden voorgelegd en het vierde onderdeel alleen aan het interne team werd voorgelegd. Er was van tevoren duidelijk met wie dit vierde onderdeel besproken zou worden. Echter bleek dat deze grenzen gaandeweg steeds meer vervaagden, waardoor dit onderdeel ook deels werd besproken met de externe buurtteam-leden. Dit resulteerde in een grote hoeveelheid data voor de onderzoekers. De onderzoekers hadden tijdens het afnemen van de interviews beter deze grenzen kunnen bewaken.

In hoofdstuk 3.3 is aangegeven dat de focus binnen dit onderzoek ligt op de sociale problematiek in Stevenfenne. De onderzoekers hebben op een later moment hier de werkwijze en samenwerking van het buurtteam aan toegevoegd. Het plan was om data te verzamelen over de sociale problematiek in de buurt, in de uitvoering van dit plan zijn er thema's toegevoegd aan de interviews en daarmee aan het onderzoek.

Analyseren en concluderen

Zoals eerder in deze discussie naar voren is gekomen, hadden de onderzoekers concreter moeten weten naar welke informatie zij expliciet op zoek waren in de interviews met de sleutelfiguren. Tijdens het analyseren hadden zij kritischer kunnen kijken naar de verzamelde data. De onderzoekers hadden beter kunnen kijken welke data daadwerkelijk relevant was voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen en welke data hierbuiten viel. Dit was mogelijk helpend geweest voor het verkrijgen van meer beknopte resultaten. Daarnaast hadden de onderzoekers de relevante resultaten minder uitgebreid kunnen beschrijven, waardoor de resultaten ook meer beknopt zouden worden.

Tijdens het onderzoek hebben de onderzoekers zich voornamelijk gericht op het beantwoorden van de deelvragen. Door deelvraag 1 en 2 is de hoofdvraag al deels beantwoord, maar de vraag wat de sociale problematiek betekent voor het buurtteam wordt minimaal beantwoord binnen het onderzoek. Ondanks dat het onderzoek vooraf gekaderd was, hadden de onderzoekers meer aandacht kunnen besteden aan het verband tussen de sociale problematiek en het buurtteam. De onderzoekers hadden hun vraagstelling in de interviews hier beter op kunnen aanpassen. Het volledig beschrijven van dit verband vergt een nieuw opgesteld onderzoek.

Rapporteren en presenteren

De onderzoekers hebben ervoor moeten kiezen om de eerste datum van de presentatie uit te stellen, omdat het niet haalbaar was op dat moment om de inhoud voldoende af te hebben voor een goede presentatie. Dit is achteraf een hele goede keuze geweest. Op het moment dat de presentatie daadwerkelijk is gehouden, hadden de onderzoekers voldoende data voor een presentatie en hebben zij de opdrachtgever en het buurtteam voldoende informatie kunnen geven uit het onderzoek. Het volledige rapport was echter nog niet af op het moment van presenteren en het was beter geweest wanneer het rapport overhandigd kon worden ten tijde van de presentatie.

Methodologische kwaliteit van het onderzoek

Om te bepalen of de methodologische kwaliteit van dit onderzoek goed is, wordt er onder andere gekeken naar de betrouwbaarheid en validiteit van dit onderzoek. Zoals in hoofdstuk 3.4 beschreven, is een onderzoek betrouwbaar wanneer het onderzoek herhaalbaar is. Dit onderzoek is herhaalbaar, omdat er op ieder moment in de buurt Stevenfenne (of andere buurten) gekeken kan worden welke sociale problematiek er op dat moment speelt in de buurt en wat dit betekent voor het buurtteam. Het onderzoek is tevens betrouwbaar doordat het eigen referentiekader van de onderzoekers voor zover mogelijk is weggelaten, door onder andere de interviews op te nemen en te transcriberen. De interviews zijn gehouden op een vertrouwde plek waar privé gesproken kon worden, waardoor de kans kleiner is dat de respondenten sociaal wenselijke antwoorden hebben gegeven op de gestelde vragen, dit draagt bij aan de betrouwbaarheid en validiteit van het

onderzoek. Tevens zijn ook de gestelde interviewvragen gecontroleerd door de onderzoek docent, wat ook bijdraagt aan de validiteit van het uitgevoerde onderzoek. Daarnaast wordt er in het onderzoek gemeten wat de onderzoekers wilden meten, dit maakt het onderzoek ook valide, echter is hiervoor al eerder beschreven dat de onderzoekers kritischer hadden mogen zijn op de vraagstelling 'Wat betekent dit voor het buurtteam?' en de analyse van de verkregen data. Dit heeft een deel van de validiteit van het onderzoek verlaagd.

Resultaten en conclusies

De resultaten en conclusies bleken tijdens de presentatie voor de opdrachtgever en het buurtteam meer bevestigend dan vernieuwend. Dit is ook al benoemd bij de sterkte & zwakte analyse. De vraag die hierbij gesteld moet worden is 'hoe bruikbaar zijn de resultaten en conclusies voor het buurtteam en hoe bruikbaar zijn deze gegevens voor de samenleving?'. Voor het buurtteam geldt dat de resultaten en conclusies nog steeds bruikbaar zijn. Zo zal het buurtteam de bevestiging krijgen van wat zij al denken of waar zij al mee bezig zijn en zullen zij op ieder gewenst moment even terug kunnen vallen op dit onderzoek om te kijken of het goed gaat of toch nog beter kan, middels de theorie in dit onderzoek.

Voor de samenleving geldt dat de resultaten en conclusies wel degelijk bruikbaar zijn. Volgens de kansen van dit onderzoek is er nog veel onderzoek nodig voor de toekomstige buurtteams. Dit onderzoek zal daar onder andere aan bij kunnen dragen. De gegevens uit dit onderzoek, maar vooral de theorie uit dit onderzoek, is bruikbaar voor alle toekomstige buurtteams. Kanttekening hierbij is wel dat in dit hoofdstuk de sociale problematiek van een specifieke wijk is onderzocht en dat dit in iedere wijk verschillend is. Er zullen overeenkomstige problemen naar voren komen, maar deze gegevens zullen niet direct overgenomen kunnen worden door andere wijken. De dataverzamelmethode daarentegen wel

6.1.2 Discussie onderzoeksonderwerp

Decentralisering

De decentralisatie van de zorg lijkt op papier te moeten zorgen voor een betere aansluiting bij de burger. Ook zou de burger zelf dichterbij elkaar moeten komen. Deze ontwikkelingen zijn beloofd gepaard te gaan met het decentraliseren. Dit worden ook wel de beloftes van nabijheid genoemd (Bredewold et al., 2018). Uit onderzoek van Bredewold et al. (2018) blijkt dat dit niet het geval is in de praktijk. Zij stellen dat er tekorten zijn op professioneel, democratisch en solidair gebied. Het professioneel tekort houdt in dat wijkteams en andere professionals, die bij de burger thuiskomen, zich onvoldoende voorzien en gesteund voelen. Hiermee wordt bedoeld dat zij zelf manieren moeten vinden om te werken met onduidelijke en tegenstrijdige taken, zoals de bevordering van de zelfredzaamheid. Verder stelt het onderzoek van Bredewold et al. (2018) dat er een democratisch tekort is, zoals eerder werd benoemd in de sterkte & zwakte analyse. Hiermee wordt bedoeld dat er weinig ruimte is voor kritiek op het beleid rondom nabijheid. Daarnaast stelt het onderzoek dat er een solidariteit te kort is. Dit houdt in dat er in de praktijk weinig terecht komt van een (groter) beroep doen op het sociale netwerk van een hulpbehoevende. Dit heeft te maken met schaamte- en schuldgevoelens van de hulpbehoevende.

Daarentegen stelt het onderzoek dat drie van de negen beloftes van nabijheid wel worden waargemaakt. Het onderzoek van Bredewold et al. (2018) kunnen niet vaststellen in hoeverre alle

negen beloftes in de praktijk worden waargemaakt, door het ontbreken van controlegroepen. De beloftes die worden waargemaakt zijn vertrouwdsheid, maatwerk en samenwerking (Bredewold et al., 2018). Het onderzoek constateert dat hulpbehoevenden het prettig lijken te vinden dat professionals naar hen komen, wat leidt tot vertrouwdsheid tussen de professional en cliënt. Ook wordt maatwerk mogelijk door nabijheid, doordat professionals goed in staat zijn om vanuit die positie passende hulp te bieden of te organiseren voor de cliënt. Nabijheid zorgt voor ruimte voor de professionals om maatwerk te kunnen bieden. Ten slotte draagt nabijheid bij aan de samenwerking tussen verschillende organisaties en disciplines. 'Professionals ervaren vaak steun van collega's in hun team, hebben het gevoel er meer samen voor te staan en meer gelegenheid te hebben om collega's om hulp en advies te vragen (Bredewold et al., 2018, p. 237)'. Maar hier wordt ook bij benoemd dat de decentralisatie zorgt voor nieuwe concurrentie, die deze samenwerking belemmert. Het onderzoek stelt dat de samenwerking binnen wijkteams over het algemeen positief gewaardeerd wordt (Bredewold et al., 2018).

De onderzoekers van het huidige onderzoek zien bovenstaande discussie als één die de komende jaren prioriteit moet hebben voor de Nederlandse zorg. Er moet worden gekeken naar het verschil in het gehanteerde beleid en de resulterende praktijk daarvan. Voor de opdrachtgever van het huidige onderzoek betekent dit dat zij ook deze discussie moeten openen. De onderzoekers van het huidige onderzoek zien dat nabijheid in de praktijk ervoor zorgt dat de burger open is. Dit is onder andere terug te zien in de informele gesprekken die de professionals met de burgers hebben gevoerd. Over de daadwerkelijke resultaten van nabijheid, in betrekking tot dit onderzoek, valt nog geen concrete conclusie te trekken. Te verwachten is dat er binnen Nederland de komende jaren meer onderzoek gedaan zal worden naar buurtteams. Daardoor zullen er ook nieuwe theorieën worden ontwikkeld. Daarnaast zal de jonge samenwerking met de verschillende professionals sterker worden, waardoor buurt specifieke kansen beter te identificeren zijn. Door een steeds scherper beeld van de buurt Stevenfenne te ontwikkelen, zal het in de toekomst voor deze professionals makkelijker zijn om kansen te identificeren en te gebruiken in hun oplossingsgerichte werkwijze.

Literatuurlijst

AlleCijfers.nl [Overzicht buurtcijfers] (2018). Opgevraagd op 1-10-2018 van <https://allecijfers.nl>

Arts, L. & Butter, W. (2012). *Een kwestie van investeren en anticiperen Maatschappelijke onrust, de rol van netwerken, (sociale) media en sleutelfiguren* (onderzoek kenniscentrum ACB). Opgevraagd van <https://ewoudbutter.files.wordpress.com>

Arum, S. van & Schoorl, R. (2016). *Sociale (wijk)teams in beeld. Stand van zaken na de decentralisaties*. Opgevraagd op 14-09-2018 van <http://www.movisie.nl>

Benjamin-Merens, L. (2013). *Signaleren sociale problematiek en huiselijk geweld*. Opgevraagd op 25-09-2018 van <https://webshop.edu-actief.nl>

Bredewold F., Duyvendak, J.W., Kampen, T. Tonkens, E., Verplanke, L. (2018). *De verhuizing van de verzorgingsstaat. Hoe de overheid nabij komt*. Amsterdam: Van Gennep

Brink, G. van den (2008). *Prachtwijken? De mogelijkheden en beperkingen van Nederlandse probleemwijken*. Amsterdam: Bert Bakker

Dinia, N. & Renzenbrink, T. (2017). *De sleutelfiguren methode. Antwoord op radicalisering en polarisatie*. Opgevraagd van <http://www.dedikkeblauwe.nl>

Enschede onze Stad [Geschiedenis Enschede] (2018). Opgevraagd op 02-10-2018 van <http://enschedeonzestad.nl>

Grootegoed, E. (2012). *Tussen zelfredzaamheid en eigen regie: Wmo en de autonomieparadox*. In: Sociaal en Cultureel Planbureau (2018). *Overall rapportage sociaal domein 2015*. Opgevraagd van <https://www.scp.nl/dsresource?objectid=c5446c87-332c-4ff7-8742-8cd90b355386&type=or>

Heerink, M., Pinkster-Schalken, S. & Bratti-van der Werf, M. (2013). *Onderzoek in de zorg en welzijn. Een praktische inleiding*. Amsterdam: Pearson Benelux BV

Horjus, B. & Dijken, M. van (2014). *De ecologie van maatschappelijke betrokkenheid*. Opgevraagd van <http://members.ziggo.nl/horjus2003/site/HorjusDijken%202014%20ecologie%20DEF%2014-01.pdf>

Jager, H., Mok, A.L. & Berkers, P. (2014). *Grondbeginselen der sociologie. Inzicht in sociale relaties*. Houten: Noordhoff Uitgevers

Langen, C. (2007). *Toolkit, sociologie*. Assen: Van Gorcum

Migchelbrink, F. (2012). *Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn*. Amsterdam: Uitgeverij SWP

Migchelbrink, F. (2013). *Handboek praktijkgericht onderzoek. Zorg, welzijn, wonen en werken*. Amsterdam: B.V. Uitgeverij SWP

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2013). *Reactie op het RVZ advies 'Regie aan de Poort'*. Opgevraagd op 14-09-2018 van http://rijksoverheid.archiefweb.eu/#page_3

Musterd, S. & Ostendorf, W. (2009). *Problemen in wijken of probleemwijken?* Opgevraagd van <http://www.books.google.nl>

Remmerswaal (2006). *Begeleiden van groepen. Groepsdynamica in praktijk*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum

Rijksoverheid (2013). *Hervorming van de langdurige ondersteuning en zorg*. Opgevraagd van <http://www.rijksoverheid.nl>

Rijksoverheid (2013). *Troonrede 2013*. Opgevraagd op 14-09-2018 van <http://www.rijksoverheid.nl>

Rijsdijk, L. E., Hofhuis, J., Den, L. M. ten & Vries, S. de (2015). *Interprofessioneel samenwerken in sociale wijkteams: succesfactoren en implicaties voor onderwijs. Een internationale verkenning*. Opgevraagd op 17-02-2019 van [https://www.windesheim.nl/~media/files/windesheim/research-publications/eeninternationaleverkenningnaarsuccesfactorenbijinterdisciplinairsamenwerkeninsocialewijkteams\(1\).pdf](https://www.windesheim.nl/~media/files/windesheim/research-publications/eeninternationaleverkenningnaarsuccesfactorenbijinterdisciplinairsamenwerkeninsocialewijkteams(1).pdf)

Sociaal en Cultureel Planbureau (2007). *Aandacht voor de wijk. Effecten van herstructurering op de leefbaarheid en veiligheid*. Opgevraagd van <http://www.scp.nl>

Sociaal en Cultureel Planbureau (2016). *Overall rapportage sociaal domein 2015*. Opgevraagd van https://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2016/overall_rapportage_sociaal_domein_2015

Sociaal Werk Versterkt (2018). *Beroepscode voor de sociaal werker*. Opgevraagd van https://www.bpsw.nl/wp-content/uploads/20180228-BEROEPSCODE-VOOR-DE-SOCIAAL-WERKER_def.pdf

SMD [Beschrijving organisatie]. (z.j.) Opgevraagd op 17-09-2018 van <https://www.smd.nu/>

Traject Welzijn [Onderwijsmateriaal]. (z.j.). Opgevraagd op 25-09-2018 van <http://content.cs.trajectwelzijn.nl>

Van Dale [woordenboek] (2018). Opgevraagd op 09-10-2018 van <http://www.vandale.nl>

Veldheer (1998). *De ontwikkeling van de sociale problematiek in (stedelijk) Nederland*. Opgevraagd van

https://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_1998/De_ontwikkeling_van_de_sociale_problematiek_in_stedelijk_Nederland

Verhoeven (2011). *Wat is onderzoek? Praktijkboek methoden en technieken voor het hoger onderwijs*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers

Verplank, L., Engbersen, R., Duyvendak, J.W., Sprinkhuizen, A., Tonkens, E., & van Vliet, K. (red.) (2002). *Open deuren: Sleutelwoordenboek lokaal sociaal beleid*. In: Bredewold, F., Duyvendak, J.W., Kampen, T., Tonkens, E., Verplanke, L. (2018). *De verhuizing van de verzorgingsstaat. Hoe de overheid nabijkomt*. Amsterdam: Van Gennep

Verheggen, E. (2018). Hoe sociale domein decentraal en integraal, maar wat betekent dat in de praktijk? *Tijdschrift gezondheidswet*, 96, 334-336. <https://doi.org/10.1007/s12508-018-0197-z>

Visser, W. (2011). *Verzorgingssociologie. Voor de gezondheidszorg en hulpverlening*. Bussum: Coutinho

Weetmeer buurtinformatie [Buurtgegevens] (z.j.). Opgevraagd op 09-10-2018 van <http://www.weetmeer.nl>

Wilken, J.P. & Bergen, A. van (2017). *Handboek werken in de wijk*. Amsterdam: B.V. Uitgeverij SWP

Bijlagen

Bijlage 1 Labelschema

Hoofdlabel	Sublabel
Sociale problematiek	Achterstand op arbeidsmarkt
	Werkloosheid
	Drugs
	Criminaliteit
	Financiële problemen/ armoede
	Overlast (geluid)
	Opsomming sociale problematieken
	Opvoedproblemen
	Huiselijk geweld
	Eenzaamheid
	Gezondheid
	GGZ problematiek
Factoren sociale problematiek	Type inwoners
	Andere normen en waarden
	Vroeger
	LVB
	Verdraagzaamheid
	Saamhorigheid in de buurt
	Burenruzies
	Verkeer
	Gebrek aan sociaal netwerk
	Eigen beleving
	Woningen
Samenwerking buurtteam	Toekomst samenwerking buurtteam
	Positieve punten samenwerking
	Aandachtspunten samenwerking
Buurtteam	
	Ontstaan buurtteam
	Positieve punten werkwijze
	Werkwijze algemeen
	Aandachtspunten werkwijze
	Toekomst buurtteam
	(Nieuwe) betrokken partijen
Kracht Stevenfenne	Problemen = kracht
	Buurtgevoel
	Bemoeizuchtig
	Saamhorigheid
	Betrokkenheid
	Omkijken naar elkaar
	De basisschool
	Locatie De Speeltuin
	Elkaar aanspreken op gedrag
	Meldingsbereidheid
	Veiligheid

	Activiteiten in de buurt
	Voor elkaar klaar staan
	Jeugd/ kinderen
	Succesverhaal
	Verdraagzaamheid/ diversiteit
	Openheid
Zwakke Stevenfenne	Bemoeizuchtig
	Meldingsbereidheid
	Ontbreken saamhorigheid
	Groepjes in de buurt
Buurt Stevenfenne	Kenmerken
Sleutelfiguren	Raakvlak met bewoners
	Draagvlak/ belang van een ander
	Betrokken
	Mogelijkheden
	Opsomming
	De Speeltuin
	Binding
	Gedragenheid
	Kennis
	Tijd
	Interactie
	Interesse
	Geen profielschets/ eisen/ kwaliteiten
	Vertrouwen (in de wijk)

Bijlage 2: Model overeenkomst onderzoeksopdracht

Model overeenkomst onderzoeksopdracht Academie Mens en Maatschappij

OVEREENKOMST ONDERZOEKSOPDRACHT	
STUDENTGEGEVENS	
Naam	Rob Noordink - 354965 Femke Nijland - 401070
Adres	Langestraat 37-19 Haaksbergerstraat 482
Postcode/woonplaats	7511 HB Enschede 7545 GB Enschede
Telefoonnummer	-
Mobiel	0636552617 0629756465
Email	Rob_noordink@hotmail.com Femke-nijland@hotmail.com
Opleiding	Sociaal Pedagogische Hulpverlening
GEGEVENS INSTELLING/ORGANISATIE	
Naam Organisatie + afdeling	Wijkteams Enschede
Eindverantwoordelijke onderzoek	G. Rietberg
Onderzoeksbegeleider + opleiding	G. Rietberg
Adres	B.W. ter Wulfsstraat 33
Postcode/woonplaats	Enschede
Telefoonnummer	06-53126112
Email	g.rietberg@wijkteamsenschede.nl
De organisatie geeft wel/niet* toestemming voor publicatie van het bachelorrapport.	
GEGEVENS ACADEMIE MENS EN MAATSCHAPPIJ	
Naam Organisatie + afdeling	Saxion, Academie Mens en Maatschappij
Eindverantwoordelijke onderzoek	Helma Hendriks
Onderzoeksbegeleider + opleiding	Helma Hendriks
Adres	M.H. Tromplaan 28
Postcode/woonplaats	Postbus 70.000/ 7513 AB Enschede
Telefoonnummer	088 - 019 8888
Email	w.hendriks@saxion.nl c.m.baars@saxion.nl
GEGEVENS ONDERZOEK	
Onderwerp en achtergrondschets	Sociale problematiek buurtteam Stevenfenne
Doelstelling/vraagstelling	Voor Wijkteams-Enschede, in het bijzonder voor wijkteam Pathmos-Stadsveld, kennis verzamelen over welke sociale problematiek er aan de orde is in de buurt Stevenfenne.
Projectomschrijving	Kwalitatief, inventariserend onderzoek
Werkwijze	Half gestructureerde interviews
Middelen (bijv. financiën, overlegtijd)	-
Tijdsfasering (start-, loop- eindtijd)	September 2018 - januari 2019

Beoogde tussenproducten	Onderzoeksplan
Producten ter beschikking	-
Geheimhoudingsplicht (bijv. privacy)	-

OVERIGE AFSPRAKEN / CONDITIES:

Het onderzoeksplan is gelezen en geaccordeerd door de opdrachtgever.

Overige afspraken en condities, indien van toepassing, *kunnen* gemaakt worden door opdrachtgever en studenten met betrekking tot onder meer:

- de te leveren aantallen eindrapporten (en de mogelijke extra kosten daarvan) en daarmee samenhangende extra inspanningen, zoals een handzame samenvatting van de rapportage en/of persbericht;
- de presentatie van de onderzoeksresultaten;
- het copyright/auteursrecht. (In de vorm van een zinsnede als: "Het auteursrecht van de eindrapportage / eindproduct berust bij";
- het al dan niet hebben van publicatierecht van een rapport voor Academie M&M dan wel de betrokken organisatie (sluit direct aan bij voorgaande punt);
- het al dan niet gemeenschappelijk dragen van de kosten van een (mogelijke) publicatie;
- door de opdrachtgever te leveren inspanningen m.b.t. bijvoorbeeld het aanleveren van materiaal en informatie of te regelen voorzieningen ten behoeve van het onderzoek;
- afspraken m.b.t. de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van het onderzoek vanuit AMM. Dat is formeel de manager onderwijsuitvoering, die de verantwoordelijkheid delegeert aan de onderzoeksbegeleider;
- investerings- en betalingscondities: de naar verwachting vereiste financiële investering van de opdrachtgever (en eventuele bijdrage van de opdrachtnemer in de kosten), afspraken over mogelijk meerwerk en over betalingstermijnen/deelfacturen.

VOOR AKKOORD

- Handtekening Eindverantwoordelijke Opleiding (Helma Hendriks)

- Handtekening Eindverantwoordelijke Instelling (Gerlinde Rietberg)

- Handtekening Student(en)

25-10-2018, Enschede

Bijlage 3: Beoordelingsformulier presentatie

Beoordelingsformulier T.AMM.31309 Presentatie uitkomsten onderzoek

Naam: Rob Nieuwink & Tenke Nijland
 Datum: 31-05-2019
 Locatie: 40107
 Naam: Stefanie Rielberg

De voorbereiding van de presentatie is besproken en gezien door de intervisiebegeleider (bewijs is per mail of op schrift aan te tonen door de student).

Criterium	0	1	2	3	4	5
1. Student weet door zijn presentatievaardigheden een professionele presentatie neer te zetten waar de inhoud van het onderzoek inzichtelijk wordt gemaakt.	Student laat geen presentatievaardigheden zien waardoor de inhoud van het onderzoek niet inzichtelijk is gemaakt.	Student laat geen presentatievaardigheden zien waardoor de inhoud van het onderzoek niet inzichtelijk is gemaakt.	Student laat presentatievaardigheden zien waardoor de inhoud van het onderzoek inzichtelijk is gemaakt. De presentatie bevat een begin, midden en eindstuk.	Student laat presentatievaardigheden zien waardoor de inhoud van het onderzoek inzichtelijk is gemaakt.	Daarnaast zijn de presentatievaardigheden adequaat ingezet en toegespitst op de toehoorder.	Daarnaast is het verhaal van de student door zijn presentatievaardigheden levendig en professioneel. De toehoorder wordt gedurende de hele presentatie geboeid en geactiveerd met betrekking tot de inhoud.
2. Bijdragen aan verspreiding van kennis (presenteren, publiceren) eigen maken	Student beheerst kennis rondom de thematiek van het onderzoek niet.	Student beheerst kennis rondom de thematiek van het onderzoek, maar kritische, objectieve blik en helikopterinterview ontbreekt.	Student geeft er blijk van dat deze zich de kennis rondom de thematiek heeft eigen gemaakt.	Student geeft daarnaast een kritische blik op de kennis rondom het onderzoeksthema en de verspreiding daarvan.	Student heeft daarnaast een helikopterinterview ten aanzien van het onderwerp en gaat hierover met aanwezige toehoorders in gesprek/discussie.	Student heeft daarnaast een helikopterinterview ten aanzien van het onderwerp en gaat hierover met aanwezige toehoorders in gesprek/discussie.
3. Beroepsmatige trends analyseren en er op inspelen. Recente nationale en internationale ontwikkelingen vertalen naar consequenties voor het eigen handelen en voor de beroepsgroep.	Student maakt geen vertaalslag van de gevonden ontwikkelingen naar het onderzoek.	Student bespreekt ontwikkelingen maar maakt onvoldoende vertaling naar het onderzoek.	Student bespreekt ontwikkelingen en weet deze te vertalen als aanleiding voor het onderzoek.	Student vertaalt daarnaast de ontwikkelingen in relatie tot beroepsmatig handelen.	Student bespreekt en bediscussieert daarnaast met de toehoorder ontwikkelingen in relatie tot (internationale) maatschappelijke en beroepsmatige ontwikkelingen relevant voor het eigen onderzoek.	Student bespreekt en bediscussieert daarnaast met de toehoorder ontwikkelingen in relatie tot (internationale) maatschappelijke en beroepsmatige ontwikkelingen relevant voor het eigen onderzoek.
4. Op professionele wijze onderzoeksrapportages verwoorden	Student bespreekt methode van onderzoek niet.	Student licht methode van onderzoek onvoldoende toe en/of beargumenteert onvoldoende.	Student bespreekt methode van onderzoek.	Student beargumenteert daarnaast de keuzes die gemaakt zijn binnen het onderzoek ten aanzien van de methodologie.	De student laat zijn rol als onderzoeker aan de toehoorder zien en maakt daarbij kritische noten ten aanzien van de methodologie en weet dit op waarde te schatten.	De student laat zijn rol als onderzoeker aan de toehoorder zien en maakt daarbij kritische noten ten aanzien van de methodologie en weet dit op waarde te schatten.

Criterium	0	1	2	3	4	5
5. Andere professionals en buitenstaanders informeren over de eigen onderzoeksbevindingen.	Student bespreekt de eigen onderzoeksresultaten niet of nauwelijks.	Student geeft de resultaten uit het eigen onderzoek onduidelijk weer.	Student maakt de eigen onderzoeksresultaten op overzichtelijke wijze duidelijk aan de toehoorder.	Student interpreteert daarnaast de onderzoeksresultaten in het licht van het beroep en sluit aan bij de toehoorders.	Student bediscussieert met de toehoorder daarnaast de onderzoeksresultaten en legt verbanden tussen theorie en praktijk.	Student bediscussieert met de toehoorder daarnaast de onderzoeksresultaten en legt verbanden tussen theorie en praktijk.
6. Een visie formuleren op de eigen bijdrage aan de versterking van het beroep. Vanuit de uitgangspunten van het beroep en de beroepscoderen een kritisch standpunt kunnen innemen tegenover ontwikkelingen in het beroep en in de samenleving.	Student geeft geen conclusie van het gedane onderzoek weer.	Student geeft nauwelijks conclusies en aanbevelingen weer en/of deze zijn niet navolgbaar uit de resultaten.	Student geeft conclusies en aanbevelingen weer en er wordt een basale koppeling gemaakt naar het beroep.	Student geeft daarnaast een duidelijk visie op de conclusies en aanbevelingen en bespreekt kritisch de consequenties voor de opdrachtgever.	De student beargumenteert zijn professionele visie ten aanzien van de conclusies en aanbevelingen, bediscussieert deze met de toehoorder. Ook neemt de student een standpunt in ten aanzien van de consequenties voor het beroep en de samenleving.	De student beargumenteert zijn professionele visie ten aanzien van de conclusies en aanbevelingen, bediscussieert deze met de toehoorder. Ook neemt de student een standpunt in ten aanzien van de consequenties voor het beroep en de samenleving.
Totaal aantal behaalde punten (max. 6 x 10 = 60)						
			24	16	10	
Feedback op totaalproduct						

Cesuur bepalen eindcijfer:

- Er dient aan de voorwaardelijke vormcriteria voldaan te zijn. Indien dit niet het geval is wordt de toets in Bison beoordeeld met 'Niet voldaan aan voorwaardelijke eisen'.
- Om een voldoende (= 6) te krijgen, moeten **minimaal 34 punten** worden behaald.
- Het cijfer wordt bepaald door de afzonderlijke punten op elk criterium op te tellen en het puntentotaal af te lezen in de onderstaande tabel.

Punten	0-9	10-15	16-21	22-27	28-33	34-40	41-46	47-52	53-57	58-60
Max. 60								50		